

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΩΝ ΝΤΕΛΙΚΑΤΩΝ ΕΡΑΣΤΩΝ

[Βιέννη 1790]

Πρὸς τοὺς ἀναγνώστας

Ἡ ἄκρα ἔφεσις ὅπου ἔχω εἰς τὸ νὰ δώσω μίαν ἀμυδρὰν ιδέαν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ἡδονικῶν ἀναγνώσεων, αἱ ὁποῖαι καὶ εὐφραίνουσι καὶ τὰ ἥθη τρόπον τινὰ ἐπανορθοῦν, μὲ παρεκίνησε νὰ ἀναλάβω τὴν μετάφρασιν τῶν ἱστοριῶν τούτων, ὅπου ἐνταυτῷ νὰ ἡδύνω καὶ νὰ ὠφελήσω τὸν ἀναγνώστην μου.

Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ δὲν παύουν πάντοτε οἱ φιλοκατήγοροι νὰ ἐφευρίσκουν αἰτίας, διὰ νὰ ἐξασκοῦν τὴν γλῶσσαν τους, νομίζω ὅτι θέλουν μεμφθῆ καὶ ἐμέ, πὼς ἔκλεξα ἐρωτικὴν ὕλην (πρᾶγμα ὅπου συνηθίζεται ἀπὸ κάθε τάγμα ἀνθρώπου τῶρα εἰς τὸν αἰῶνα μας, καθὼς εἶναι γνωστόν), ἐρωτικὴν, λέγω, ὕλην διὰ γύμνασιν τῆς φιλοπονίας μου, καὶ ὄχι ἄλλην. Ἀποκρίνομαι λοιπὸν ὅτι οἱ ἐμπεριεχόμενοι τῷ παρόντι βιβλίῳ ἔρωτες εἰς ὑπανδρείαν καταντοῦν, ἡ ὁποία εἶναι μυστήριον, καὶ ἃς μὴν πολυλογοῦν.

Ἡ μετάφρασίς μου εἶναι ἐλευθέρα, ἤγουν μόνον κατὰ νόημα (ἐπρόσθεσα καὶ μερικά), ἐπειδὴ καί, ἂν ἀκολουθοῦσα κατὰ λέξιν τὸν συγγραφέα, μὲ φαίνεται πὼς δὲν ἐγίνετο κατάλληλος μὲ τὸ ὕφος τῆς γλώσσης μας, διατὶ ἔχει ἡ κάθε μία τὸν ἰδιωτισμὸν τῆς.

Τελευταῖον, λαμβάνω τὴν τόλμην νὰ προσφέρω αὐτὴν τὴν ἀπαρχὴν τῶν κόπων μου εἰς ὅλες τὰς αἰσθαντικὰς νέες καὶ νέους (ὥσάν ὅπου ὅλον τὸ βιβλίον ἐνάγεται εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν), οἱ ὁποῖοι ἐλπίζω πὼς θέλουν τὴν δεχθῆ εὐμενῶς, διὰ νὰ μὲ παρακινήσουν μὲ τοῦτο νὰ ἐπιχειρισθῶ καὶ ἄλλο πόνημα. Ἐρρωσθε.

Ὁ Ρήγας

Τὸ τσιράκι τοῦ ἐργαστηρίου

Ἕνας πλούσιος πραγματευτής, περίφημος διὰ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς ψυχῆς καὶ τὰ καθαρὰ τοῦ σπλάγχνα, ὄντας πατὴρ τριῶν ὡραιότητων θυγατέρων, ἀπὸ τὲς ὁποῖες εἰς τὴν κάθε μίαν ἔμελλε νὰ δώσῃ πενήντα χιλιάδες γρόσια προῖκα, εἶχε βάλει τὰ πράγματά του εἰς μίαν πολλὰ φρόνιμην καὶ καλὴν τάξιν. Τρόπον τινὰ ἐζοῦσε ὡσὰν ἓνας φιλόσοφος, μὰ τοιοῦτος, καθὼς τὸν θέλει ὁ Μέγας Φρειδερίκος, βασιλεὺς τῆς Προυσίας· ἤγουν ὀγλήγορος, ἐπιμελής, καὶ τὸ καλύτερον, ὅπου ἐνόμιζε τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀφεύκτως ὑπόχρεον διὰ νὰ συνθέσῃ μίαν σφαῖραν τριγύρω τοῦ ἀπὸ φιλοπόνους καὶ εἰλικρινεῖς ἀνθρώπους ὡσὰν καὶ λόγου του, καὶ τὸ ἐνόμιζε μεγάλον προτέρημα καὶ χαρὰν νὰ θρέφωνται, νὰ κερδαίνουν καὶ νὰ κυβερνῶνται πολλοὶ διὰ μέσου του. Τοιαύτας ἀρχὰς λοιπὸν ἔχοντας, ὅλες αἱ ὑποθέσεις τοῦ ἐπῆγγαιναν δεξιὰ καὶ καθ' ἑκάστην ἐπροχωροῦσαν ἀπὸ καλὸν εἰς καλύτερον, μὲ ὅλον ὅπου ἄρχισε τὴν πραγματείαν τοῦ σχεδὸν ἐκ δανείων. Ὁ Δεβουσέ (ἔτσι ὠνομάζετο) ἦτον ἀπὸ τὰ περίχωρα τοῦ Παρισίου καὶ εἶχεν ἀναθραφῇ εἰς τὴν ἀπλότητα τῶν ἡθῶν ὅπου εὐρίσκει τινὰς μόνον εἰς τὰ ἔξω μέρη. Ἐσυνήθιζε νὰ λέγῃ συχνὰ ἓνα γνωμικὸν ὅπου εἶχεν ἀκούσει ἀπὸ τὸν πατέρα του, ὅτι, ὅταν κάθε-ται ἀναπαυμένος κανένας καὶ ἀφήνῃ τὰς ἐλπίδες τοῦ εἰς ἐκεῖνα ὅπου ἀπόκτησε μίαν φοράν, χωρὶς νὰ τὰ πολλαπλασιάζῃ πάντοτε, τὰ σώνει ἀπὸ λίγα λίγα.

Αὐτὸς ὁ ἄοκνος ἄνθρωπος εἶχεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τσιράκια εἰς τὸ ἐργαστήρι τὰ παιδιὰ τῶν πλουσιωτέρων ὁμοτέχνων του, ὅπου ἡ καλὴ του ὑπόληψις τοὺς ἐπαρακινοῦσε νὰ τοῦ τὰ προσφέρουν, διὰ νὰ τὰ παιδεύῃ καὶ νὰ τὰ κάμῃ νὰ λάβουν ἔφεσιν τῆς φιλοπονίας. Τὰ ἐδέχετο λοιπὸν μὲ ἀγαθότητα καὶ ἐπασχεν ὅσον τὸ δυνατόν νὰ τὰ ἐμπνέῃ φρονήματα εἰλικρινείας. Εἶχε περὶ τούτου δύο αἰτίες. Ἡ πρώτη ἦτον νὰ φανῇ εἰς τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν τοιοῦτος, ὅ,τι λο-

γῆς τὸν ἐνόμιζαν ἐκεῖνοι. Ἡ δευτέρα ὁμῶς ἀπέβλεπεν εἰς τὸ ἴδιον καλὸν τῆς φαμελίας του· εἶχε σκοπὸν νὰ ἐκλέξῃ ἀπὸ αὐτὰ γαμβροὺς ὅπου νὰ ἡξεύρῃ κατὰ βάθος τὴν καθαρότητα τῆς καρδιάς τους καὶ νὰ εἶναι βέβαιος διὰ τὸν καλὸν χαρακτῆρα τους. Ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ καλὸς ἄνθρωπος, τὸ παράδειγμα τῶν ἐπιλοίπων πατέρων, ἐφρονοῦσεν ὅτι πρέπει νὰ ζῇ κανένας εἰς τὸν κόσμον μόνον διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν παιδιῶν του, ἀφοῦ τὰ ἔδωκε μίαν φορὰν τὸ εἶναι καὶ τὴν ζωὴν, καὶ ὅτι, διὰ νὰ ἔχουν τὰ παιδιά σέβας εἰς τοὺς γονεῖς, φυσικὴν ὑποταγὴν, καὶ νὰ λαμβάνουν ἔφεσιν διὰ τὴν φιλοπονίαν, ἔφθανε μόνον αὕτῃ ἡ χαροποιὰ ἰδέα, νὰ ξεύρουν πῶς ἐκεῖνοι πάσχουν διὰ τὴν βοήθειάν τους, νὰ τὰ δώσῃ ὅλες τὰς ἀρετὰς καὶ νὰ τὰ κάμῃ νὰ τοὺς θεωροῦν ὡς πρώτους εὐεργέτας. Ἐμένα μὲ φαίνεται πῶς εἰς αὐτὸ ἡμποροῦσε νὰ ἔχῃ δίκαιον ὁ Δεβουσέ.

Ἀπ' ὅλους τοὺς νέους τοῦ Παρισίου ὅπου εἶχεν εἰς τὸ σπίτι του, κανέναν δὲν εὗρῃκε νὰ τὸν ἀρέσῃ καθὼς ἤθελε, μὲ ὅλον ὅπου ἡ πρώτη κόρη του δὲν ἐστάθῃ τόσον δύσκολη ὥσάν αὐτόν, διατὶ ἐκλεξεν ἓνα διὰ λόγου της. Ἡ δευτέρα ὁμῶς, ὅπου εἶχεν ἀπερίγραφτον μέριτον καὶ τὰ ἴδια φρονήματα τοῦ πατρός της, ἐδυσσαρεστεῖτο εἰς τὸν καθένα. "Οθεν δι' αὐτὴν καὶ ἐκεῖνος ἐφύλαττεν ὅλες τὰς φροντίδες του. Τὸν ἤλθε τέλος πάντων ἓνα νέον παιδί ἀπὸ κάποιον γνῶριμόν του, Λέανδρος ὀνόματι, τοῦ ὁποίου ἐν συντόμῳ θέλω περιγράψαι τὸ νόστιμον εἶδος καὶ τὸν ἀξιομίμητον χαρακτῆρα.

Ἄς λάβῃ κατὰ νοῦν τινὰς ἓναν νέον μετρίως ὑψηλόν, παχουλόν, μάτι καὶ φρύδι μαῦρα, μακριὰ μαλλιά, ὥσάν νὰ εἶχε δύο βοῦκες εἰς τὰ κόκκινα μάγουλά του, μὲ χνούδι μόνον εἰς τὸ πιγούνι, ὦμους φαρδεῖς, ἓνα σῶμα σύμμετρον καὶ ἀνάλογον, ἓνα περιπάτημα στερεόν, ὅπου ἡμποροῦσε μὲ τὸν καιρὸν νὰ γίνῃ εὐγενικὸν καὶ εὐστροφον. Μετὰ τοῦτο, πνεῦμα ξυπνητόν, ἄκραν πραότητα, φιλοπονίαν, καὶ νὰ εἶναι ἄκακος εἰς τὰ ἥθη. Τοιοῦτος ἦτον ὁ Λέανδρος εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν δεκαεπτάμισι χρονῶν, ὅταν ἐμβῆκε πρώτην φορὰν μαθητῆς εἰς τὸ σπίτι τοῦ Δεβουσέ. Ἐνα μόνον ἐλάττωμα εἶχεν ὁ πτωχός, ὅπου δὲν ἦτον γεννημένος ἀπὸ γονεῖς εὐγενεῖς.

Ὁ πραγματευτής, ὅλος γεμᾶτος ἀπὸ χαράν, ἐνόμισεν ὅτι ἡῦρεν ἓναν πλουσιώτατον θησαυρόν καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀπεφάσισε νὰ βάλῃ τὰ

δυνατά του, διὰ τὸν παιδεύσῃ καθὼς ἤξευρεν ἐκεῖνος καὶ καθὼς ἔπρεπεν. Ὁ τρόπος ὅπου ἕως τότε ἐφέρετο πρὸς τοὺς λεπτοὺς νέους Παρισιάνους, υἱοὺς τῶν συντεχνίτων του, ἦτον ὀλίγον πρᾶος: τοὺς ἐμεταχειρίζετο μὲ τσιριμόνιες, μὲ μίαν πολιτικά ὑποχρεωστικὴν καὶ φιλήσυχον· δὲν ἤθελε νὰ δοκιμάζῃ τὸν χαρακτῆρα τοὺς μὲ τοὺς βαρεῖς ἐκείνους τρόπους, διὰ τῶν ὁποίων νιώθει κανεὶς σωστὰ τὴν δύναμίν τοὺς καὶ τὸ τί ἀξίζει ὁ κάθε ἄνθρωπος· μήτε ἐξερευνοῦσε τὴν ὀγληγορότητα τῶν πράξεών τοὺς ἢ τὴν εὐθύτητα τῆς καρδίας τοὺς, ἢ ὁποία εἶναι προτέρημα πολλὰ σπάνιον τῶρα εἰς τὸν καιρὸν μας καὶ μόνον εἰς τὰ χεῖλη τοῦ καθενὸς ἡμπορεῖ νὰ εὐρεθῇ· τὸν παραμικρότερον ἤθελε τὸν κακοφανῇ, ἂν ἀμφιβάλῃ κανεὶς εἰς τὴν εἰλικρίνειάν του. Δι' αὐτὰ λοιπὸν ὅλες οἱ δοκιμὲς ὅπου ἤθελε κάμει πρὸς ἐκείνους ἦτον μάταιες, ἐπειδὴ καί, ὅταν παραστήσῃ κανεὶς γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν, φαίνεται σκληρὸς καὶ ἀνυπόφερτος· εἶναι ὅμως τῷ ὄντι ἐπωφελής. Εἴμεθα εἰς ἓναν αἰῶνα ὅπου οἱ ἄνθρωποι ὀγλίζονται διὰ τὸν παραμικρότερον λόγον· θέλουν νὰ λέγωνται εἰλικρινεῖς, πλὴν δὲν εἶναι τῇ ἀληθείᾳ, ἐπειδὴ καὶ θυσιάζουν τοὺς φίλους τοὺς διὰ τὸ παραμικρὸν ἰντερέσον τοὺς. Ὅχι πῶς δὲν εἶχε ζῆλον ὁ φρόνιμος Δεβουσέ, ἀλλὰ ἦτον σχεδὸν ἀδύνατον νὰ κάμῃ ἐκεῖνο ὅπου ἐστοχάζετο ἀναγκαῖον διὰ τοὺς νέους Παρισιάνους.

Πρὸς τὸν Λέανδρον ὅμως δὲν ἐφέρετο ἔτσι, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἦτον ἀφιερωμένος ὅλος δι' ὅλου εἰς τὰ χεῖρια του. Ὁθεν, εὐθύς ὅπου τὸν ἐπῆρεν, ἡ πρώτη του φροντίδα ἐστάθη τὸ νὰ ἐβγάλῃ ὅλους τοὺς παλαιοὺς τοῦ ἐργαστηρίου, διατὶ μὲ ἓναν νέον ἔπρεπε καὶ νέος τρόπος· ἂν ἐβαστοῦσε κανέναν ἀπὸ τοὺς πρώτους μαζί του, ἤθελεν εἶσται ἐπικίνδυνος σύμβουλος εἰς τὸ νὰ παρασύρῃ τὴν ἀγαθότητά του καὶ νὰ μεταδώσῃ τὴν πρώτην κακὴν συνήθειαν, μὲ ὅλες τὰς κατὰ-χρησές της. Ὅταν ἔχῃ σκοπὸν νὰ ἀνακαινουργήσῃ τινὰς ἓνα πρᾶγμα, ἀνάγκη εἶναι νὰ ἀποβάλῃ ὅλην τὴν παλαιὰν ζύμην, διὰ νὰ τὸ κάμῃ παστρικόν· λόγου χάριν, ἂν θέλῃ νὰ ἀποκτήσῃ καλοὺς δούλους, φθάνει μόνον νὰ ἐβγάλῃ ὅλους τοὺς πρώτους κακοὺς, νὰ κοιτάξῃ τὰς δουλειάς του ὅπως ἡμπορέσῃ ὁκτῶ ἡμέρες, ὅπου καὶ ὁ ἴδιος ἀέρας τοῦ σπιτιοῦ του νὰ παστρευθῇ, νὰ πάρῃ ὕστερον διαλεγμένα ὑποκείμενα, καὶ πρὸ πάντων νὰ μὴν ἐσυνομίλῃσαν μὲ τοὺς ἐξωθέντας, καὶ

ἔτσι ἡμπορεῖ νὰ εὕρῃ τὴν ἡσυχίαν του. Μετὰ τοῦτο ὁ Δεβουσέ ἠθέλησε νὰ δειχθῇ εἰς τὰ μάτια τοῦ νέου μαθητοῦ καθὼς καὶ τῷ ὄντι ἦτον, ἡγουν τιμημένος πραγματευτής, πρᾶος σύζυγος, φιλόστοργος πατήρ, εἰλικρινὴς φίλος καὶ φιλήσυχος συμπολίτης. Τοῦτο δὲν ἦτον δύσκολον εἰς τοῦ λόγου του, ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ ὅλους ἐκηρύττετο διὰ τοιοῦτος. Τελευταῖον, ἡ κυριωτέρα ἀπόφασις τοῦ φρονίμου πραγματευτοῦ ἦτον νὰ κρατῇ διὰ πάντα εἰς τὴν γνώμην τοῦ μαθητοῦ του μίαν καλὴν ιδέαν ὅπου τὸ παιδί εἶχε φυσικὰ εἰς τὸν νοῦν του· ἡ ὁποία ἂν ἔλειπεν, αὐτὸς ἤθελε πασχίσει ἐπὶ πόνου νὰ τὴν ἐμπνεύσῃ· ἡγουν τὸ νὰ δουλεύῃ κανεὶς (εἰς ὁποίαν κατάστασιν καὶ ἂν εὔρεθῇ) εἶναι ἴδιον τιμημένου ἀνθρώπου καὶ μόνη ἡ ὀκνηρία ἀξιογέλαστη. Ἀπ' ὀλίγον ὀλίγον ἐπαίδευε τὸν Λέανδρον, κάμνοντάς τον νὰ λάβῃ μῖσος διὰ ἐκείνους τοὺς ἀνοήτους νέους, οἵτινες δὲν ἠξεύρουν ἄλλο, παρὰ νὰ στολίζονται καὶ νὰ κάμνουν τρέλες, τρέχοντες ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Διὰ νὰ τὸν ἐνδυναμώσῃ λοιπὸν περισσότερον καὶ μὲ ἓνα ζωντανώτερον παράδειγμα, ἐφρόντιζε ὅπου καὶ οἱ ἴδιες κόρες του νὰ ἀναπληροῦν ὅλα τὰ καθήκοντα ἔργα τῶν γυναικῶν, ἔξω ἀπὸ τὰ πλεόν ποταπά· τὲς ἔλεγε πρὸς τούτοις ὅτι εἶναι τιμημένον πρᾶγμα νὰ ἐργάζονται, καθὼς ἓναν καιρὸν ἔκαμναν καὶ οἱ θυγατέρες τῶν βασιλέων. Μὲ ὅλον τοῦτο, εἶχε καὶ ἀρκετοὺς δούλους εἰς τὸ σπίτι του, μίαν μαγέρισσαν, μίαν εὐμορφὴν παρακώρην καὶ ἓναν σείτην, ὅστις εἶχε τὴν φροντίδα τοῦ ἀλόγου, μὲ τὸ ὅποιον ἐπήγαινε τὰ φορτώματα τῆς πραγματείας εἰς τὸ ἐργαστήρι ἐπιθέτοντάς τα ἐπάνω εἰς ἓνα ἀμάξι, καὶ ἐβοηθοῦσεν ἐνίοτε τὸ τσιράκι τοῦ ἐργαστηρίου, ὅταν ἦτον πολλὴ δουλειά· αὐτὸ ὅμως ὅταν ἐτύχαινε, καὶ ὁ ἴδιος Δεβουσέ ξενδυμένος ἐτιμοῦσε τὴν ἐργασίαν, πιάνοντας καὶ μονάχος του, χωρὶς νὰ τὸ ἐντραπῇ καθόλου.

Τοιοιτοτρόπως λοιπὸν ὁ τιμημένος ἀνθρωπος ἐπαίδευεν ἓνα νέον ὅπου ἦτον ἄξιος διὰ νὰ τὸν ἀφήσῃ κανέναν καιρὸν εἰς τὸν τόπον του. Ὁ Λέανδρος ἔβανεν εἰς πρᾶξιν αὐτὲς τὲς πατρικὲς φροντίδες, μιμούμενος τὸ καλὸν παράδειγμα μιᾶς ὠραιοτάτης νέας, ἡ ὁποία ἦτον θυγατέρα τοῦ αὐθέντου του. Οἱ καλούτσικες, ὅταν θέλουν νὰ δείξουν τὴν ἀρετὴν ἀξιαγάπητην εἰς τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων, τὸ ἐπιτυχαίνουν χίλιες φορὲς καλύτερα, παρὰ τὸ νὰ διαστρέψουν καὶ νὰ

ξελαγιάσουν τὴν γνώμην τους. Ἐπειδὴ καὶ τὸ πρῶτον ἴδιον, εἶναι φυσικόν· τὸ νὰ κάμουν ὁμῶς τὰ ἐλαττώματα ἐπιθυμητά, εἶναι πράγμα βεβιασμένον καὶ κρύον καὶ εὐθύς προξενεῖ ἀντίφασιν καὶ κατηγορίαν εἰς τὴν ὑπόληψιν τους.

Ἀφοῦ ὁ Δεβουσέ ἔδειξε τὸν ὀρθὸν δρόμον ὅπου ἐκ ψυχῆς ἀγαποῦσε νὰ ἀκολουθῇ ὁ ὑπήκοος μαθητής του, ἔπασχε νὰ καταλάβῃ κρυφίως τὸν καθ'αυτὸ χαρακτήρα, τὰ ἥθη, τὰς φυσικὰς ὁρεξες, τὰ προτερήματα καὶ τὰ ἐλαττώματά του (ἃν εἶχε), δοκιμάζοντάς τον μὲ διαφόρους τρόπους.

Δοκιμὴ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Λεάνδρου

Ὁ πρῶτος λοιπὸν ἐστάθη τὸ νὰ ἰδῇ ἂν εἶναι ἐμπιστευμένος. Ὁ Δεβουσέ δὲν εἶχεν εἰς τόσῃν ὑπόληψιν αὐτὴν τὴν δοκιμὴν, μὲ τὸ νὰ τὴν ἐνόμιζε σχεδὸν περιττήν. Μὲ ὅλον τοῦτο, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη εἶναι ἀναγκαία εἰς ἓναν πραγματευτὴν καὶ συμβαίνει πολλές φορὲς νὰ τὴν πληγώνουν κατὰ διαφόρους τρόπους ἄνθρωποι ὅπου τοὺς νομίζει κανεὶς τιμημένους, ἄρχισεν ἀπὸ αὐτὸ τὸ προτέρημα. Μίαν ἡμέραν ἄφησε κάμποσα φλουριά διασκορπισμένα εἰς τὸ γαμπινέτο του, ὅπου ὁ Λεάνδρος εἶχε συνήθειαν νὰ ἐμβαίνει. Αὐτὸ δὲν ἦτο κίνημα τόσον εὐγενικόν, καὶ ἐπομένως νίκη πολλὰ εὐκολή, ἡμπορεῖ νὰ μὲ εἰπῇ κανεὶς. Μὰ ἡ θέσις τοῦ πουγγίου, ὅπου ἔδειχνε πὼς ἄνοιξε μόνον του, βαλμένον κοντὰ εἰς ἓνα παράθυρον, ὑποκάτω τοῦ ὁποίου εὗρίσκετο ἓνα πηγάδι, μερικὰ φλουριά χυμένα, σχεδὸν ἕως εἰς τὸ περιστόμιόν του, καὶ ἄλλα χωμένα ἀναμεταξὺ εἰς τὰς πέτρες τῆς αὐλῆς, ἔδιδαν λαβὴν νὰ οἰκειοποιηθῇ τινὰς μερικά.

Ὁ Λεάνδρος ἐμβῆκεν εἰς τὸ γαμπινέτο, εἶδε τὸ χρυσίον καὶ πρῶτον του κίνημα ἐστάθη τὸ νὰ τὸ συνάξῃ. Ἐβαλεν εἰς τὸ πουγγὶ τὴν ἐκεῖ σκορπισμένην μονέδα, ἐσχάλισε τριγύρου μὲ προσοχήν, ἤρρε φλουριά μετὰ τῶν χαραγμάτων τοῦ ἐδάφους, ἐκατέβη εἰς τὴν αὐλήν, ἐρεύνησεν ὁμοίως καὶ ἐστάθη ὀλίγον περιεργαζόμενος τὸ πηγάδι. Ἀφοῦ ἐμάζωξεν ὅλα (ἔτυχε μόνος του τότε εἰς τὸ σπίτι,

ἢ ἐφαίνετο πῶς εἶναι μόνος· μετὰ τὸ νὰ ἐπανηγυρίζετο μία ἐορτή, τὸ ἐργαστήρι ἦτον σφαλισμένον καὶ ὁ Δεβουσέ μετὰ τὴν φαμελιάν του εἰς τὸ σεργιάνι) καὶ ἀφοῦ ἐπεριῆλθεν ὅλα τὰ μέρη ὅπου ἤμποροῦσε νὰ πέσῃ κανένα φλουρί, ἔδωσε τὸ πουγγὶ καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὸν τόπον του, χωρὶς νὰ τὰ μετρήσῃ. Ἐπειτα ἐτελείωσε τὴν ὑπόθεσιν, περὶ τῆς ὁποίας εἶχεν ἔλθει εἰς τὸ γαμπινέτο, καὶ μετὰ τοῦτο ἄρχισε νὰ διαβάζῃ ἓνα βιβλίον ὅπου τὸν εἶχε δώσει ὁ αὐθέντης του. Εἰς αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ ἦλθε καὶ ὁ Δεβουσέ. Ὁ νέος βλέποντάς τον ἄρχισε νὰ τὸν λέγῃ:

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Αὐθέντη μου, ἓνα πουγγί σας ἐλύθηκεν, ἐσκορπίσθησαν τὰ φλουριά ἕως εἰς τὴν αὐλήν, φοβοῦμαι νὰ μὴν ἔπεσαν καὶ μερικά εἰς τὸ πηγάδι.

ΔΕΒΟΥΣΕ — Ἄς ἰδοῦμεν, παιδί μου, ἅς τὰ μετρήσωμεν. . . Τὰ ἐμέτρησες;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ὁχι, αὐθέντη μου.

ΔΕΒΟΥΣΕ — Ἄς ἰδοῦμεν λοιπόν.

Ὁ πραγματευτὴς τὰ ἐμέτρησε, καὶ ἔλειψαν τρία ἀπὸ τὰ πεντακόσια.

ΔΕΒΟΥΣΕ — Λεῖπουν τρία, Λέανδρε· ἅς ἰδοῦμεν νὰ μὴν ἔπεσαν ἐδῶ πουθενά. Ἐσκάλισες παντοῦ;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Παντοῦ, αὐθέντη μου.

Ἐρεῦνησαν ἐκ δευτέρου, χωρὶς νὰ εὑρουν τίποτε. Ὁ Δεβουσέ, ὅπου δὲν ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ τὸν μαθητὴν του μόνον διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην του εἰς τὰ ἄσπρα, ἀλλὰ καὶ τὴν διάθεσιν τῆς ψυχῆς του, τὸν ἐπαρατηροῦσεν, ἐν ὧς ἐρευνοῦσαν καθόλου δὲν ἐσυγχύσθη τὸ πρόσωπον τοῦ νέου, μήτε ἀλλάξεν ἡ ὄψις του. Ἀφοῦ ἐγύρισαν ἐπάνω καὶ κάτω, εἶπεν ὁ Λέανδρος:

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Αὐθέντη μου, ἐγὼ μόνον τὸ πηγάδι φοβοῦμαι, ἐκεῖ νὰ μὴν τύχῃ καὶ . . . Ἦτον δύο φλουριά ἐπάνω εἰς τὸ περιστόμιόν του. . .

ΔΕΒΟΥΣΕ — Ἄν εἶναι ἔτσι, ἅς ἰδοῦμεν λοιπόν ἀκόμη. . .

Ἐφάνη πῶς στέκεται ὀλίγον, θέλοντας νὰ περιεργασθῇ τὰ κινήματα τοῦ Λεάνδρου· εὐρίσκοντας ὁμῶς μίαν γαλήνην εἰς τὸ πρόσωπόν του, ἢ ὁποία ἔδειχνεν ὅτι ἦτον πάντῃ ἀνεύθυνος, καὶ ἀπεδίω-

χθεν ὥς καὶ τὴν παραμικρὰν ιδέαν κάθε δολιότητος, ἐφοβήθη νὰ ἐκτανθῇ περισσότερον ἀπ' ὅ,τι εἶχε κάμει, διὰ νὰ μὴν ἐγγίξῃ πολλὰ βαθιὰ ἐκείνην τὴν πολύτιμην ἀκακίαν. Ἦξευρε ποῦ εἶναι τὰ τρία φλουριά, τὰ ξαναῆυρε μόνος του παρόντος καὶ τοῦ Λεάνδρου, τοῦ ὁποίου τὴν χαρὰν ἐπαρατηροῦσεν ἐκείνην τὴν στιγμὴν, πλὴν δὲν ἦτον τόσον μεγάλη, παρὰ ὅσον ἀξίζει ἡ εὔρεσις τριῶν χαμένων φλουριῶν, καὶ ὅτι ἐλευθερώθησαν ἀπὸ τὸν κόπον καὶ τὰ ἔξοδα ὅπου ἤθελε προξενήσει ἡ ἔρευνα εἰς τὸ πηγάδι.

Ὑπερευχαριστημένος εἰς αὐτὴν τὴν πρώτην δοκιμὴν τῆς ἐμπιστοσύνης ὁ Δεβουσέ, ἔκαμεν ὕστερον καὶ ἄλλες πλεον λεπτότερες, καθὼς, λόγου χάριν, εἰς τὸ μέτρημα τῆς πήχης, εἰς τὴν τιμὴν τῆς στόφας καὶ εἰς ἄλλα παρόμοια. Ἦθέλησε πρὸς τούτοις νὰ ἰδῇ ἂν ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ μαθητοῦ του ἦτον θεμελιωμένη ἐπάνω εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς φυσικῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἀμοιβαίου χρέους τῶν πολιτῶν, ὅπου πρέπει νὰ ἔχουν ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον. Ἐπειδὴ καί, καθὼς εἶναι γνωστόν, εὐρίσκονται μερικὰ τσιράκια τῶν ἐργαστηρίων, καλοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἴσως δὲν ἀγαποῦν ἀφ' ἑαυτοῦ τους νὰ ἀπατοῦν τοὺς ἀγοραστὰς διὰ κέρδος ἰδιὸν τους, πλὴν στοχάζονται πὼς ἔχουν τὴν κάθε ἐλευθερίαν νὰ τοὺς γελάσουν ἀφορῶντες εἰς τὸ ὄφελος τοῦ αὐθέντου τους· ἔπειτα μεγαλαυχοῦν καὶ ὑπερηφανεύονται πὼς τάχα κάτι ἔκαμαν· ἐκεῖνοι πάλιν δὲν τὸ λέγουν πὼς τοὺς ἀρέσει, ἐπειδὴ καὶ τοὺς τύπτει ἡ συνείδησίς τους, ἐπιδιπλώνοντες ὁμῶς τὴν ἀγάπην τους εἰς τὸν μαθητὴν ὅπου κινεῖται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον, τὸν ἐπαινοῦν εἰς κάθε μέρος καὶ ἐκθειάζουν τὸ ὄνομά του, πὼς δὲν εἶναι δευτέρός του. Πλὴν, ὅποιος ἀπατᾷ ἄλλον διὰ ξένον ὄφελος, θέλει τὸ κάμει εὐκολώτερα διὰ λόγου του. Ὁ Δεβουσέ ἐχάρη εὐρίσκοντας εἰς τὸν Λεάνδρον μίαν ἀληθινὴν δικαιοσύνην καὶ φυσικὴν εὐθύτητα. Ὅταν πάλιν ἐβλεπε πὼς ὁ αὐθέντης του ἔπρεπε νὰ χάσῃ εἰς καμίαν στόφαν, ἡ ὁποία δὲν ἐπουλεῖτο, ὁ φιλόπονός νέος εὐρῆκε τὸν τρόπον νὰ ἀποφύγῃ αὐτὴν τὴν ζημίαν: ἐπρόβαλεν εἰς τὸν Δεβουσέ νὰ ἀποκόψῃ τὸν ἐγλεντζέ ὅπου ἐλάμβανον κάθε ὀλίγον σφαλῶντας τὸ ἐργαστήρι (ῆγουν τὲς μικρὲς ἐορτές), νὰ μετριάσῃ τὰ ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ διὰ μερικὸν καιρὸν καὶ νὰ σηκώσῃ ἐκεῖνα τὰ περιττὰ ὅπου εἶχε συνήθειαν νὰ διασκορπίζει. Ὁπραγματοῦντος

ὑπήκουεν ἀπαρασάλευτα τὴν συμβουλὴν τοῦ νέου, τὸ πρᾶγμα ἐποῦλεῖτο μὲ ὀλίγον ξεπεσμόν, πλὴν δὲν ἐζημιώνετο κανένας.

Ἔμεινε μία ἄλλη δοκιμὴ νὰ γένη, πλέον δελικάτη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δύσκολα ἤμπορεῖ νὰ φυλαχθῇ καθένας. Ὁ Λεάνδρος ἦτον νέος, εὐτραφής, ἰσχυρός, εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του, καὶ οἱ αἰσθησές του ἐφαίνοντο πῶς νὰ ἔχουν ὅλην τὴν ἀναγκαίαν ἐνέργειαν. Ἡ παρακórη τοῦ σπιτιοῦ πάλιν, καλούτσικη, παστρική, σχεδὸν ζαρίφισσα, παχουλὴ, κοπέλα ἕως εἰκοσιδύο χρονῶν, τὰ μάτια καὶ φρύδια τῆς μαῦρα, τὸ πρόσωπον ροδοκόκκινον, τὰ κρέατά τῆς λευκότεατα, ἐν ἐνὶ λόγῳ μία ὀρεκτικὴ βούκα, καὶ τὸ περισσότερον διὰ ἓνα νέον ἐξωμερίτην, ὅπου δὲν συνηθίζουν τὲς πολλὰ λιγνές. Ὁ Δεβουσὲ ἐπρόσμενεν, ἐν ὅσῳ νὰ στερεωθῇ ἡ φιλία ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς δύο νέους, καὶ ὅταν ἐστοχάσθῃ πῶς ἀπόκτησαν κάποιαν κλίσιν ὁ ἓνας πρὸς τὸν ἄλλον (τὸ ὅποιον εἶναι δυνατόν εὐκόλα νὰ γένη εἰς ἀνθρώπους ὅπου ζοῦν ὁμοτράπεζοι εἰς ἓνα σπίτι), τοὺς ἄφησε μονάρχους (εἰς τὸ φαινόμενον) μίαν ἐορτήν. Ἡ Βριζίδ (τὸ ὄνομα τῆς εὐμορφῆς παρακórης) ἦτον χαρούμενη, πολυλογοῦ κομμάτι, καὶ ἐπονοῦσε τὸν Λεάνδρον, ὅστις πάλιν ἐκ μέρους του εἶχε κάποιον σέβας εἰς τοῦ λόγου τῆς, καθὼς πρέπει νὰ ἔχῃ κάθε τιμημένος διὰ τὲς δάμες.

Συνομιλία ἐρωτικὴ τοῦ Λεάνδρου καὶ τῆς Βριζίδ

Περιεργεῖα φερομένη ἦλθε κοντά του (κατὰ τὴν συνήθειαν ὅπου ἔχουν οἱ καλούτσικες νὰ ἰντερεσάρωνται πάντοτε εἰς τὰ ἔργα τῶν νέων) καὶ ἄρχισε νὰ τὸν λέγῃ:

ΒΡΙΖΙΔ — Ὅλη μέρα διαβάζετε, ὅλη μέρα καταγίνεσθε, Λεάνδρε· καθόλου ἀνακωχὴν ἀπὸ τοὺς κόπους δὲν δίδετε εἰς τὸν ἑαυτόν σας; Δὲν ἀναπνέετε καὶ ὀλίγον;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Τί νὰ κάμω, Βριζίδ, πρέπει νὰ δουλεύω, ὅταν τὸ καλὴ ἢ χρεῖα, καὶ νὰ διαβάζω πάλιν διὰ νὰ φωτισθῇ ὁ νοῦς μου· ἐπειδὴ καὶ ἔχει ἀνάγκην νὰ λεπτυνθῇ, μὲ τὸ νὰ εἶναι κομμάτι. . .

ΒΡΙΖΙΔ — Εἰς τὴν ἡλικίαν ὅπου εἰστε, ὀλίγη συνομιλία ἄραγε μὲ τοὺς ζωντανούς δὲν ἀξίζει ἴσια μὲ ἓνα πεθαμένον βιβλίον, τὸ ὁ-

ποῖον δὲν ἤμπορεῖ νὰ σᾶς ἀποκριθῇ, μήτε νὰ γελάσῃ ἢ νὰ χωρατεύσῃ μαζί σας;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Βέβαια, ὅσον καλὸν καὶ ἂν εἶναι τὸ βιβλίον, δὲν ἤμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ μίαν νόστιμην συνομιλίαν. . ., καθὼς εἶναι, λόγου χάριν, ἡ ἐδική σας. Ἀξίζει ὅμως περισσότερο ἀπὸ τὰ ἀδιάκριτα λόγια ὅπου συντυχαίνουν μερικοί. . .

ΒΡΙΖΙΑ — Σᾶς εὐχαριστῶ· ἄς εἰποῦμεν λοιπὸν τίποτες.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ὅρισμός σας, διατί ὄχι;

ΒΡΙΖΙΑ — Ὁ αὐθέντης μας πολλὰ σᾶς ἀγαπᾷ, Λέανδρε.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀνευχάριστος, τὸν τιμῶ σὰν πατέρα μου.

ΒΡΙΖΙΑ — Ἡ κερά μας, ὅταν ἀναφέρῃ τὸ ὄνομά σας, δείχνει κάποιαν ὑπόληψιν.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Καὶ ἐγὼ μὲ εὐλάβειαν τὴν στοχάζομαι, ὥσάν ἀξίαν μητέρα μιᾶς τιμημένης φαμελίας.

ΒΡΙΖΙΑ — Οἱ κοκόνες θυγατέρες της, τῇ ἀληθείᾳ, λαμβάνουν μιᾶς λογῆς συστολήν, ὅταν σᾶς βλέπουν, καὶ σχεδόν. . .

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Δὲν ἤμπορῶ νὰ σᾶς περιγράψω καὶ ἐκ μέρους μου πόσον τὲς σέβομαι.

ΒΡΙΖΙΑ — Ἡμεῖς ὅλοι σᾶς ἀγαποῦμεν· ἐγὼ, παραδείγματος χάριν, σᾶς προτιμῶ ἀπὸ ὅλους τοὺς νέους ὅπου ἕως τώρα εἴχαμεν εἰς τὸ σπίτι.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Φέρεσθε μὲ πολλὴν ἀγαθότητα ὡς πρὸς ἐμὲ καὶ εἰστε ὀλίγον ἄδικη εἰς τοὺς προκατόχους μου.

ΒΡΙΖΙΑ — Ὅχι, τῇ ἀληθείᾳ, ἀφήσετέ τους· τί ἀχρεῖοι, τί περιγελασταὶ ποὺ ἦτον. . .

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Περιγελασταί; Καὶ πῶς εἶναι δυνατόν; Ποῖον θέ νὰ περιγελάσουν εἰς ἓνα παρόμοιον τιμημένον σπίτι, ὥσάν τὸ ἐδικόν μας;

ΒΡΙΖΙΑ — Ποῖον; Ἐκείνους ὅπου δὲν εἶναι τόσοι πλούσιοι, σὰν καὶ τοῦ λόγου τους, καὶ μὲ ὅλον τοῦτο πάλιν δὲν ἐκαταδέχοντο νὰ ἀκούσουν τὰ μούτσουνά τους εἰς πράγματα κομμάτι ὕγιχτικά διά. . .

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, σᾶς βεβαιώνω πῶς δὲν ἀγαπῶ ποτέ μου νὰ περιπαίξω κανένα.

ΒΡΙΖΙΔ — Καλέ, τοῦ λόγου σας! τοῦ λόγου σας ἀξίζετε ἓναν κόσμον, χωρὶς νὰ ἔχετε ἓνα ἄσπρον, παρὰ ἐκεῖνοι μὲ εἴκοσι πουγγία.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἡ πρόληψις ὅπου ἔχετε διὰ λόγου μου, Βριζίδ, εἶναι πολλὰ ὑποχρεωστική, καὶ ἤθελα νὰ εἶμαι τόσον ἀξίος· πλὴν ὁ πατέρας μου, ὡς τιμημένος καὶ φρόνιμος γέροντας, συχνὰ μὲ ἐσυμβούλευε λέγοντας: «Παιδί μου, μὲ τοὺς κατωτέρους σου, ἂν ἔχῃς, νὰ στοχάζεσαι πῶς εἶναι παρόμοιοί σου· μὲ τοὺς μεγαλυτέρους σου πάλιν, πῶς εἶναι καλύτεροί σου· καὶ πάντοτε νὰ φέρεσαι μὲ ἀγάπην εἰς ὅλους, διατὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἰσότιμοι. Πρέπει ὅμως νὰ σώζεται μία προτίμησις εἰς τὴν συνέλευσίν τους, καθὼς, λόγου χάριν, τοῦ δούλου διὰ τὸν αὐθέντην του, τοῦ μαθητοῦ διὰ τὸν διδάσκαλον, τοῦ υἱοῦ διὰ τὸν πατέρα, τοῦ ὑπηκόου διὰ τὸν βασιλέα του, καὶ ὅλων τῶν νέων διὰ τοὺς γέροντας· καὶ πάλιν, οἱ μεγάλοι διὰ τοὺς μικροτέρους των πρέπει νὰ ἔχουν κάποιαν συμπάθειαν καὶ ἀγάπην, καὶ ὅχι νὰ τοὺς νομίζουν θνητόψυχα ζῶα». Αὐτὰ εἶναι, Βριζίδ, ὅπου βαστῶ ὡσὰν ἓναν κανόνα τῆς ζωῆς μου· σέβομαι τοὺς μεγαλυτέρους μου, ἀγαπῶ τοὺς ὁμοίους μου καὶ δὲν στοχάζομαι νὰ ἔχω κανέναν κατώτερόν μου.

ΒΡΙΖΙΔ — Ἄχ, τί εὐμορφος συλλογισμός! Κατὰ τὸ λέγειν τοῦ πατρός σας, ἀγαπιέται κανεὶς ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον. Στοχάζομαι πῶς θὲ νὰ γένετε καλὸς νοικοκύρης, καὶ καλότυχῃ ἐκείνῃ ὅπου θὲ νὰ σᾶς πάρῃ.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἄν δὲν μείνῃ εὐχαριστημένη, σᾶς βεβαιώνω ὅτι καὶ ἐγὼ θὲ νὰ συμπάσχω μαζί της πλὴν θέλω βάλει τὰ δυνατά μου, διὰ νὰ μὴν τὴν ἀφήσω νὰ παραπονεθῇ.

ΒΡΙΖΙΔ — Ὅχ, τί χρυσὸς νέος!... Ἀποκτήσετε ἕως τώρα καμίαν ἀμορέζαν, Λέανδρε;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Τί λέτε, διὰ ὄνομα Θεοῦ! Πῶς εἶναι τρόπος εἰς τὴν ἡλικίαν ὅπου εὐρίσκομαι, χωρὶς καμίαν κατάστασιν, ἀμαθὴς εἰς τὰ τοῦ κόσμου, ἀρχάριος εἰς τὴν πραγματείαν, νὰ λάβω τόσῃν εὐτολμίαν νὰ προβάλω εἰς μίαν νέαν νὰ ἐνώσῃ τὴν τύχην της μὲ τὴν ἐδικήν μου; Ἐγὼ θέλω φροντίσει περὶ ὑπανδρείας, ὅταν γένω ἀξίος νὰ προξενήσω τὴν εὐτυχίαν τῆς συζύγου μου καὶ νὰ δώσω καλὴν ἀνατροφὴν εἰς τὰ παιδιά μου.

ΒΡΙΖΙΑ — "Οχι, μὰ ἤμπορεῖ κανεῖς νὰ ἔχῃ (ἐν ὅσῳ νὰ ἔλθῃ ἐκείνη ἢ ὥρα) κάποιαν κλίσιν εἰς κανένα ὑποκείμενον· ἄνθρωποι εἴμεσθην, δὲν εἴμεθα ἐξουσιασταὶ τῆς καρδιᾶς μας. Ἐνδέχεται ἐκείνη, λόγου χάριν, νὰ νοστιμεύεται μιᾶς νέας τὴν συνομιλίαν, τὸ εἶδος, τὸ κάλλος, τό . . . Νὰ τί ὀνομάζω νὰ ἔχῃ κανεῖς ἀμόρι.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — "Οχι, Βριζίδ, δὲν ἔχω καθόλου· αὐτὸ ὅμως δὲν προέρχεται, διατὶ δὲν εἶχα τάχα καὶ ἐγὼ τελείως καλούτσικες εἰς τὸν καιρὸν μου ὅπου νὰ μὲ ὑπεράρεσαν. Πλήν, στοχαζόμενος πῶς δὲν ἤμπορῶ νὰ τὲς ἀποκτήσω καὶ γλιστρώντας αὐτὴ ἢ ἀπελπισία εἰς τὴν καρδιά μου, ἐμποδίζω τὸν ἑμαυτόν μου ἀπὸ τοῦ νὰ τὲς ἐνθυμῇται καὶ νὰ συλλογίζεται τὰ κάλλη τους. Καὶ πρὸς τούτοις ἀγαποῦσα, ἂν εἶναι δυνατόν, νὰ προσφέρω εἰς τὴν σύζυγόν μου μίαν παστρικήν καρδίαν.

ΒΡΙΖΙΑ — Τῇ ἀληθείᾳ, μὲ κάμνετε νὰ ἀπορήσω, Λέανδρε. Πολλὰ ὀλίγοι νέοι εὐρίσκονται ὅπου νὰ στοχάζωνται καθὼς τοῦ λόγου σας. . . Ἐγὼ ὅμως εἶμαι ὀλίγον περίεργη. . . Ἐχετε τίποτες ὑψηλὰς φαντασίες περὶ ὑπανδρείας; Ἦγουν ἐλπίζετε νὰ πάρετε καμίαν πολλὰ πλουσίαν, πολλὰ. . .

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — "Οχι, πῶς ἤμπορῶ νὰ ὑψώσω τόσον τὲς ιδέες μου, εἰς καιρὸν ὅπου δὲν εἶμαι πλούσιος;

ΒΡΙΖΙΑ — Ἀγαποῦσα νὰ μὲ κάμετε μίαν χάριν ἀκόμη: νὰ μὲ εἰπῇτε ἂν σᾶς ἀρέσῃ καμία κατὰ τὸ παρόν· ἢ εἴστε πάντῃ ἀδιάφορος;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Πιστεύσετέ με, δὲν ἔλαβα μέχρι τοῦδε κατὰ νοῦν αὐτὴν τὴν φροντίδα, ἐπειδὴ καὶ ἔχω καιρὸν νὰ . . .

ΒΡΙΖΙΑ — Λόγου χάριν (σᾶς τὸ λέγω καθ' ὑπόθεσιν, ἤγουν χωρὶς κανένα νόημα) πῶς σᾶς φαίνομαι, εἶμαι εὐμορφη;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ναί, τῇ ἀληθείᾳ, πολλὰ εὐμορφη καὶ χαριτωμένη, Βριζίδ.

ΒΡΙΖΙΑ — Μὲ τὰ σωστά σας τὸ λέτε;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Στὸ Θεό μου, δὲν σᾶς γελῶ.

ΒΡΙΖΙΑ — Ἀνίσως (καὶ αὐτὸ ὑποθέσετέ το), ἀνίσως καὶ σᾶς ἀγαποῦσα, ἠθέλετε μὲ ἀγαπήσῃ καὶ τοῦ λόγου σας ὁμοίως;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἦμπορῶ νὰ σᾶς βεβαιώσω πῶς, ἂν ἐτύχαινε νὰ μὲ ἀγαπήσῃ ἓνα τοιοῦτον ὑποκείμενον, ὅπου νὰ ἔχῃ τὸ μέρητον

καὶ τὴν ὠραιότητά σας ἤθελα νομίζει τὸν ἑμαυτὸν μου εὐτυχέστατον· ἐπειδὴ καὶ πιστεύω πῶς τὰ προτερήματά σας ἡμποροῦν νὰ προξενήσουν τὴν εὐτυχίαν ἐνὸς ἀνδρός.

ΒΡΙΖΙΑ — Ἀχ, ψυχὴ μου Λέανδρε, πόσον τσιριμονιόζος εἰστε!

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἐγὼ εἶμαι εἰλικρινὴς καὶ συντυχαίνω τὴν ἀλήθειαν.

ΒΡΙΖΙΑ — Μὲ ἀγαπᾶτε λοιπὸν μὲ τὰ σωστά σας, ἢ ἔτσι μὲ κολακεύετε;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Μὲ φαίνεται πῶς δὲν ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ μὴν σᾶς δώσῃ τὴν καρδιά του, ἀφοῦ δώσετε τὴν ἐδικήν σας. Ὅποιος σᾶς πάρῃ, ἀληθινὰ θεὸς νὰ ἀπολαύσῃ μίαν χαριτωμένην συμβίαν.

ΒΡΙΖΙΑ — Ἀχ. . . διατί νὰ μὴν εἶμαι κομμάτι πλουσιώτερη;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Διατί πλουσιώτερη; Ἡ φιλοπονία καὶ ἡ οἰκονομία εἶναι τὰ πρῶτα καὶ στερεὰ πλούτη ὅπου ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἓνα ἀνδρόγυνον.

ΒΡΙΖΙΑ — Ἐτσι εἶναι, Λέανδρε· πλὴν πρέπει κανεὶς νὰ ἔχῃ καὶ ὀλίγον σερμαγὲ (καπιτάλε) διὰ νὰ κάμῃ πραγματεῖαν καί, ἀνίσως ἡ νύμφη δὲν φέρῃ ὀλίγην προῖκα εἰς τὸν ἄνδρα της, μὲ δυσκολίαν ἡμπορεῖ νὰ συγυρισθῇ ἓνα σπίτι.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἐχετε δίκαιον. Ἐγὼ ὅμως στοχάζομαι πῶς εἶναι καλύτερον νὰ μὴν ζητήσῃ κανεὶς πλουσίαν γυναῖκα, ἐπειδὴ καὶ ἓνας ἄνδρας ὅπου παίρνει μίαν ἰσότημὴν του ἔχει περισσοτέραν ἐξουσίαν ἐπάνω της, τὸν εὐλαβεῖται περισσότερον, καὶ τότε λέγεται καθαυτὸ ἄνδρας.

ΒΡΙΖΙΑ — Τῇ ἀληθείᾳ, τὰ ὅσα μὲ λέγετε προξενοῦν ἄκραν ἡδονὴν καὶ ἔκστασιν εἰς τὴν καρδιά μου. Δὲν εἶναι κανένας νέος εἰς τὸν κόσμον ὅπου νὰ ἔχῃ τοιαῦτα εὐγενικὰ φρονήματα. Μὲ ὅλον τοῦτο, σᾶς λέγω πῶς καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι ὑστερημένη μὲ τὴν ὀλότῃ ἀπὸ προῖκα· εἶμαι κόρη ἐνὸς τιμημένου πραγματευτοῦ ἀπὸ τὴν Γετινὲ χώραν. Τὸ ἐτήσιον εἰσόδημά μου φθάνει ἕως δύο χιλιάδες γρόσια.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Καθὼς βλέπω, ἔχετε ἀρκετὰ πλούτη, Βριζίδ.

ΒΡΙΖΙΑ — Ἐγὼ ἔγινα παρακόρη ἐδῶ, μόνον διατὶ προκρίνω τὴν ζωὴν τοῦ Παρισίου ἀπὸ ἐκείνην ὅπου ἐζοῦσα ἔξω. Ἡμπορεῖ νὰ εἶναι κανεὶς πλούσιος, μὰ ὄχι εὐτυχής. Οἱ γονεῖς μου ἤθελαν νὰ μὲ

δώσουν ἕναν ὑπέρπλουτον υἱὸν πραγματευτοῦ, ὅμως χωριάτην, θηριόγνωμον, ὁποῦ μόνον διὰ τὰ σκυλιά, διὰ τὸ κυνήγι καὶ διὰ τὰ ἄλογα ἐτρελαίνονταν, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἴσως περισσότερον νοῦν ἀπὸ λόγου του. Δὲν τὸν ἠθέλησα, ὁ πατέρας μου ἐθύμωσεν, ἐφέρθη πολλὰ σκληρὰ ἐναντίον μου, ἐπειδὴ καὶ ἦτον πρὸς ὄφελός του νὰ συγγενευθῇ μὲ ἐκείνην τὴν φαμελίαν· ἡ μητέρα μου ὅμως, ὁποῦ ἦτον εἰς τὰ νερά μου, μὲ ἔστειλεν εἰς τὸ Παρίσι, διὰ νὰ ἀποφύγω τὸν θυμὸν του. . . Τώρα ἔπαυσεν ἡ ἀγανάκτησίς του καὶ χαίρομαι· διατὶ μὲ ἐκακοφαίνεται εἰς ἄκρον νὰ βλέπω ἕναν πατέρα ὁποῦ μᾶς ὑπεραγαπᾷ, ἐμένα καὶ τοὺς ἀδελφούς μου, νὰ εἶναι ψυχραμένος ἐπάνω μου.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Τῇ ἀληθείᾳ, ἡ καλὴ ὑπόληψις ὁποῦ ἔλαβα διὰ λόγου σας περισσότερον θεμελιώνεται, βλέποντας πῶς ἐδιορθώθηκετε μὲ τὸν πατέρα σας· διατὶ εἶναι ἄτοπον νὰ χολοσκάνη κανεὶς ἐκείνους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔλαβε τὴν ζωὴν.

ΒΡΙΖΙΔ — Ὑπερευχαριστῶ διὰ τὴν καλὴν ἐρμηνείαν ὁποῦ μὲ δίδετε, Λέανδρε. . . Τί στοχάζεσθε;. . . Ἦμπορούσαμεν ἄραγε νὰ ζήσωμεν εὐτυχισμένοι οἱ δύο μας;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Αὕτῃ ἡ ἐρώτησις, ἀδελφὴ, ὑποθέτει πολλὰ πράγματα. Καὶ ἐγὼ ὁμοίως ἔχω πατέρα καὶ μητέρα· ἐνδέχεται νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ εἰς ἐμὲ τὸ ὅμοιον, νὰ ἀποφύγω καμίαν ἀχαμνὴν συζυγίαν, ὁποῦ ἤθελε μὲ κάμει δυστυχῇ. Πλὴν μόνος μου πάλιν δὲν ἤθελεν ἀποφασίσω ποτὲ βέβαια διὰ τὸ συνοικέσιόν μου (σχεδὸν καὶ διὰ ἕνα ὑποκείμενον ὁποῦ νὰ εὕρω τόσον ἄξιον ἀγάπης, ὅσον εἴστε τοῦ λόγου σας) χωρὶς τὴν ἀδειάν τους. Ἴσως ἐκεῖνοι ἔχουν ἄλλους σκοπούς, ἐναντίον τῶν ὁποίων ἤμπορῶ νὰ φερθῶ χωρὶς νὰ ἡξεύρω. . . Συμπαθήσετέ με διατὶ συντυχαίνω ὀλίγον ἐλεύθερα. . .

ΒΡΙΖΙΔ — Σᾶς βεβαιώνω ὅτι σπανίως ἤμπορεῖ νὰ εὑρεθῇ νέος μὲ τόσῃ χρηστότητά ἡθῶν καὶ μὲ τόσα προτερήματα, ὁποῦ χαρακτηρίζουν ἕναν ἀγαθῆς ψυχῆς ἄνθρωπον. Τῇ ἀληθείᾳ, εὐρίσκω εἰς τὴν φυσιογνωμίαν σας ἕνα τι ὁποῦ λείπει ἀπὸ τὸν καθένα καὶ δὲν ἤθελα, σᾶς τὸ ὁμολογῶ, νὰ ὑστερηθῶ τὴν εὐτυχίαν μου ἐξ αἰτίας τῆς δειλίας ὁποῦ μὲ ἐβαστοῦσεν ἕως τώρα. . . καί . . .

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ὡς φαίνεται, ἐγὼ ἐγεννήθηκα εἰς τὸν κόσμον διὰ λόγου σας, Βριζίδ. Λοιπὸν θέλω σᾶς ἀγαπήσει ἐκ ψυχῆς, νὰ

εἴστε βέβαιη. "Αν θέλετε ὅμως νὰ μὲ ἀκούσετε, δὲν πρέπει νὰ συναναστρεφώμεθα καὶ νὰ συντυχαίνωμεν κρυφὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ, διατὶ ἐμβαίνουν εἰς ὑποψίαν. "Ας προσμείνωμεν ἐν ὧσιν νὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς δεξιά, ὅπου νὰ ἡμπορέσωμεν νὰ τὸ εἰποῦμεν εἰς τοὺς γονεῖς μας. "Οσον διὰ λόγου μου, βλέπετε πῶς τώρα ἄρχισα νὰ μανθάνω τὴν πραγματείαν. "Ενα μικρὸν πουλὶ πρέπει νὰ προσμείνῃ νὰ μεγαλώσουν τὰ πτερὰ του καὶ τότε ν' ἀρχίσῃ νὰ πετᾷ· ὁθεν ἄς βασταχθῶμεν εἰς τὴν κατάστασιν ὅπου εὐρισκόμεθα· ἐγὼ μὲ τὴν εὐλάβειαν καὶ τὸν ζῆλον μου νὰ σᾶς δείχνω τὴν ἔφεσιν ὅπου ἔχω νὰ σᾶς δουλεύσω· τοῦ λόγου σας πάλιν νὰ εἴστε προσηλωμένη εἰς τὰ χρέη σας καὶ ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς συγγενεῖς σας. Μὲ λέτε πῶς ἀπεφύγετε τὸ μέρος ὅπου εἶπαν νὰ σᾶς δώσουν διὰ ἄνδρα· ἡμποροῦν καὶ ἐκεῖνοι νὰ παραβλέψουν ὁμοίως τὸ μέρος ὅπου τοὺς προβάλλετε. . . "Εμένα ἡ γνώμη μου μὲ λέγει νὰ προσμείνωμεν. . .

ΒΡΙΖΙΔ — "Αχ, ἄσπλαγχνε Λέανδρε, ἄχ. . . ἀπὸ τὰ κρύα λόγια σας ἀρκετὰ νιώθω πῶς δὲν μὲ ἀγαπᾶτε. . . "Η ἡσυχία τῆς καρδιᾶς σας. . . ὁ ἀδιάφορος τρόπος ὅπου μὲ συμβουλευέτε. . . μὲ δείχνει φανερά τὴν γνώμην σας. . . "Εγώ. . . σᾶς. . . ἀγαπῶ. . . σᾶς πο-
νῶ. . . δὲν ἡμπορῶ πλέον νὰ τὸ βαστάξω μυστικόν. . . "Εκεῖνο ὅπου ἤθελα νὰ κρατῶ διὰ πάντα φυλαγμένον εἰς τὰ σπλάγχνα μου ἡ κακορίζικη, ἐβγῆκε πλέον ἀπὸ τὰ χεῖλη μου καί¹. . .

"Ο Λέανδρος, κατακόκκινος, αἰσθανόμενος μίαν σφοδροτάτην ὁρμὴν τοῦ αἵματός του καὶ ὅλος φλόγα ἀπὸ μίαν τοιαύτην ἐρωτικὴν συνομιλίαν, ὅπου ποτέ του ὁ δυστυχὴς δὲν ἀξιώθη, ἔσκυψε διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὴν Βριζίδ καὶ νὰ σφουγγίσῃ τὰ δάκρυά της. "Εκείνη ἐνόμισε πῶς ἤθελε νὰ τὴν φιλήσῃ καὶ ἄπλωσε τὰ χέρια της πρὸς τοῦ λόγου του. "Εσταμάτησεν ὀλίγον ὁ νέος. Αὐτὴ, βλέποντας πῶς δὲν ἦτον τοιοῦτος ὁ σκοπὸς του, ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας του.

ΒΡΙΖΙΔ — "Αχ, ἀγαπήσετέ μου, καί. . . προσμένω, δὲν ἐβγαίνω ἀπὸ τὸν λόγον σας. . .

"Ο Λέανδρος ἀνατρίχιασεν, ὅχι διὰ τὸν κίνδυνον ὅπου ἤθελε νὰ ἀκολουθήσῃ, διατὶ αὐτὸς δὲν τὸν ἐγνώριζεν ἀκόμη, δὲν εἶχε καθό-

1. Τρέχουν τὰ δάκρυά της.

λου ιδέαν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀπαίσιον τοῦ πράγματος. Νὰ κάμῃ κρυφὰ ἀμορέζαν εἰς ἓνα τιμημένον σπίτι, εἰς ἀνθρώπους σεβασμίους, ἔμπροσθεν εἰς τοὺς ὁποίους ἤθελε νὰ εἶναι διὰ πάντα τὸ πρόσωπόν του παστρικόν, τὸν ἐφαίνετο ἄτοπον. Ὅθεν ἔβαλεν ἑλαφρὰ πάλιν τὴν Βριζίδ εἰς τὸ σκαμνὶ τῆς νὰ καθίσῃ.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἀξιαγάπητόν μου πλάσμα, πιστεύσετέ με ὅτι γνωρίζω τὸ πόσον ἀξίζει ἡ πρὸς ἐμὲ εἰλικρίνειά σας. Νὰ ἐπιχειρισθῶμεν ὁμῶς ἐδῶ ἔρωτα, μὲ φαίνεται πῶς δὲν ἀρμόζει, κερά μου.

ΒΡΙΖΙΔ — Καλά. . ., μὰ δότε με καμίαν βεβαίωσιν πῶς. . . Ἀχ, ἐγὼ εἶμαι ἔτοιμη νὰ σᾶς δώσω ὅσες καὶ ὅποιες θέλετε. . . Δὲν μὲ ἀποκρίνεσθε;. . . Ἀχ, ἄπνε Λέανδρε, ἀκόμη δὲν αἰσθάνεσθε τίποτες;. . . Τὸ βλέπω εἰς τὰ ἥσυχα βλέμματά σας. . . πλὴν δὲν ἤμπορῶ νὰ ἐμποδισθῶ πλέον ἀπὸ τοῦ νὰ σᾶς τὰ εἰπῶ ὅλα. . . Ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴν ἀποκτήσω τὴν καρδιά σας· ἀπελπίζομαι, χάνομαι, δὲν ἤμπορῶ νὰ ζήσω χωρὶς αὐτὸ τὸ ζωντανὸν σημεῖον τῆς πρὸς ἐμὲ ἀγάπης σας. . . Ὁ καιρὸς ὅπου ἔχομεν σήμερον δὲν θέλει ξαναέλθει ἴσως, αὐτὴ ἡ μοναξιά δὲν ξαναγυρίζει πλέον, ἅς δώσωμεν παρόλαν, ἅς. . . Ἀχ. . . ἐγὼ βιάζομαι, θέλω νὰ ἡξεύρω σίγουρα. . . Ψυχὴ μου Λέανδρε, βάλετε τὸ χεράκι σας εἰς τὴν καρδιά μου, νὰ ἰδῇτε πῶς χτυπᾷ ἡ κακορίζικη καὶ σᾶς παραπονεῖται πῶς δὲν τὴν ἀγαπᾶτε, καί. . .

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ποῖος ἤμπορεῖ νὰ σᾶς ἰδῇ μόνον καὶ νὰ μὴν σᾶς ἀγαπήσῃ, ἀδελφή; Ὅμως. . .

ΒΡΙΖΙΔ — Ὅμως τί; Ἄν μὲ ἀγαπᾶτε, καθὼς μὲ λέτε, ἀπολαύσετε τὸν καρπὸν τῆς ἀγάπης σας. Ἄν μὲ μισῇτε πάλιν. . . ἅχ. . .

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Τὸ κάλλος σας εἶναι σπάνιον, οἱ χάρες σας ἀπερίγραπτες καὶ ἀδύνατον νὰ σᾶς μισήσῃ κανεὶς. Βεβαιωθῇτε ἀπὸ τὰ δάκρυά μου εἰς ποῖον φρικτὸν ἀγῶνα εὐρίσκεται ἡ ψυχὴ μου, εἰς ποίαν κατάνυξιν ἔφθασα. Δὲν ἤμπορῶ πλέον νὰ ὑποφέρω, καὶ πρέπει νὰ μισεύσω. . . Αἰσθάνομαι περισσότερον ἀπ' ὅ,τι στοχάζεσθε. Σᾶς ἀφήνω. . . Φοβοῦμαι νὰ μὴν σᾶς προξενήσω καμίαν ἀτιμίαν, καθήμενος ἐδῶ· ποῖος ἡξεύρει ἕως ποῦ ἤμπορεῖ νὰ μὲ καταφέρῃ ἡ φλόγα μου. . . Ἐγὼ εἶμαι νέος, τοῦ λόγου σας εὐμορφη. . . ἂν δὲν εἶναι κανένα ἐμπόδιον εἰς τὰς ἐπιθυμίας μας, ἤμποροῦν νὰ ἀκολου-

θήσουν πράγματα. . . Ἐγὼ ὅμως ἔχω χρέος νὰ μὴν ἀτιμάσω τοὺς γονεῖς μου, τὸν αὐθέντην μας καὶ ἐσᾶς τὴν ἰδίαν, Βριζίδ. Δὲν παραβαίνω, δὲν ἐβγαίνω ἀπὸ τὸ καθήκον ὅπου πρέπει νὰ βαστάζω. . . Σᾶς ἀφήνω ὑγείαν, ἀδελφή. Πηγαίνω. Ἄν μείνω περισσότερον, ἤμπορεῖ νὰ μᾶς συνέβη κανένας κίνδυνος.

Ὁ Λέανδρος ἄφησε παρευθὺς τὴν νέαν μονάχην καὶ ἐτραβήχθη εἰς τὸν ὄνδρά του. Δὲν τὸ πιστεύω ὁ Δεβουσὲ νὰ τὴν εἶχε βάλει ἐπιταυτοῦ, διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὸν μαθητὴν του· ἐκείνη ἦτον ἀφ' ἑαυτῆς τόσο βιαστική. Ἀγαπώντας μὲ ὅλες τὰς αἰσθησέας τῆς τὸν νέον, ἔλαβε καιρὸν εἰς ἐκείνην τὴν ἀνέλπιστην μοναξιάν (ὅπου σπανίως ἤμποροῦσε νὰ τὴν ξαναεὐρῇ) διὰ νὰ τὸν ἀνοίξῃ τὴν καρδιά τῆς καὶ νὰ τὸν συντύχῃ διὰ τὰ πλούτη τῆς. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων, ὧν εἶπε καὶ ὅσα ἄφησε νὰ ἐννοηθοῦν, δὲν πρέπει νὰ ἀπορήσῃ κανεὶς· ἐπειδὴ μία νέα εὐτραφής, γεννημένη εἰς τὴν ἐξοχήν, ἣ ὁποία ἔρχεται ὕστερον καὶ ἀπολαμβάνει τὴν γλυκεῖαν ζωὴν τῆς πολιτείας, μὲ καλὰ φαγοπότια, αὐξάνουν ὅλοι οἱ χυμοὶ τῆς· τότε πλέον τὰ πάθη νικοῦν τὴν φρονιμάδα· δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν τὸ κάθισμα εἰς τὰς πολιτεῖας εἶναι ἐπικίνδυνον διὰ τὰς χωριατοπούλες. Τοιαύτη ἦτον ἡ κατάστασις τῆς Βριζίδ. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, φυσικὰ σερπετὴ καὶ φιλήδονη, τὰ γέλια τῆς, οἱ φλόγες τῶν ὠραίων ματιῶν τῆς, ἤμποροῦσαν νὰ ἐλκύσουν τὸν καθένα. Ἐν τοσοῦτῳ, ὁ Λέανδρος ἐστάθη ἄρκετὰ ἰσχυρὸς καὶ δὲν ἐξέπεσεν. Ἄραγε τὸ ἔκαμεν ἀπὸ ἀρετῆς; Ἐμένα μὲ φαίνεται πὼς εἶναι ἔτσι. Ἀφοῦ ὅμως ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται ἡ καρδιά του κάποιον πόνον καὶ ἀγάπην διὰ τὴν Χλωρὴν, δευτέραν θυγατέρα τοῦ Δεβουσέ, τότε δὲν ἤμποροῦσε πλέον ὁ πτωχὸς νὰ δείξῃ τόσην σταθερότητα. Πλὴν, ὅσον διὰ τὴν Βριζίδ, μὴν ὄντας ὑπουργὸς τὴν εἶπε σωστὰ τὸν σκοπὸν του. Ἀληθινά, κατὰ πρῶτον τὴν ἐστοχάσθη διὰ εὐμορφὴν καὶ σχεδὸν ἤθελε τὴν ἀγαπήσῃ, ἂν δὲν τὸν ἐμπόδιζε τὸ χρέος του. Μὰ ἡ καρδιά του ἔμελλε νὰ φυλαχθῇ διὰ ἓνα ἄλλο κάλλος ἀμίμητον, καὶ ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ βεβαιωθῇ εἰς τὰ ὅσα λέγω ἀπὸ τὰ ἐπόμενα τῆς διηγήσεως.

Ὁ Δεβουσὲ μὲ προσοχὴν ἐπαρατηροῦσε κρυφὰ νὰ ἰδῇ τὸ ἀποβησόμενον. Ἐμεινεν ἐκστατικὸς εἰς τὰ τιμημένα φρονήματα καὶ τὴν εὐγένειαν ὅπου ἔδειξεν ὁ Λέανδρος εἰς τὰς ἀπόκρισάς του. Ἐ-

πειδὴ καὶ αὐτὸς ὁ φρόνιμος πατὴρ ἔνωσε καλύτερα τὴν καρδίᾳ τοῦ νέου ἀπ' ἐκεῖνον τὸν ἴδιον. Μὲ καιρόν, ἐκατάλαβε καὶ τὴν κλίσιν ὅπου ἐσυνέλαβε διὰ τὴν Χλωρὴν. Ὡστόσον, ἀμφιβάλλοντας ἀκόμη, ἐπροσεῖχε πάντοτε εἰς τὰ παραμικρότερα βλέμματά του καὶ τὰ σχήματά του καὶ τὰ σχήματα ὅπου ἔκαμνε παρατηρώντας τὴν κάθε μίαν ἀπὸ τὰς κόρες του ξεχωριστά. Ἀμέσως μετὰ τὴν δοκιμὴν ὅπου ἔκαμνεν εἰς τὸν Λέανδρον, ἄρχισε νὰ δοκιμάζῃ καὶ ἐκεῖνες. Τρεῖς θυγατέρες εἶχεν ὁ Δεβουσέ. Καλλίστη, ἡ μεγαλύτερη, ἦτον δεκαοκτὼ χρονῶν. Πηνελόπη, ἡ ὀλομικρότερη, δεκαῆξ. Μόνον ἓνας χρόνος ἦτον ἡ διαφορὰ τῆς ἡλικίας μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ τῆς Χλωρῆς. Ἡ πρώτη τὸν ἐφάνη πῶς ἐνοστιμεύετο ἓνα νέον, υἷδν τῶν ὁμοτέχνων του, ὅπου εἶχε μείνει εἰς τὸ σπῖτι καὶ ἐφέρετο ἄρκετὰ καλά, πλὴν ἀγαποῦσε καθ' ὑπερβολὴν τὰ ροῦχα. Ἦτον ἓνα μέρος πολλὰ πλούσιον, καὶ μὲ ὅλον ὅπου δὲν τὸν ἄρεζε τόσον, ὁ Δεβουσέ δὲν ἠθέλησε πάλιν νὰ φανῇ ἐναντίος εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς θυγατρὸς του. Ὁ νέος, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἄρχισε νὰ φέρεται εὐμορφα καὶ ἐδιορθώνετο ἀπ' ὀλίγον ὀλίγον. Ὅσον διὰ τὴν Πηνελόπην, ἐκείνη εὐρίσκετο ἀκόμη εἰς τὴν εὐτυχισμένην ἡσυχίαν τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Ἡ Χλωρὴ ὁμως, διὰ μίαν συμπάθειαν ὅπου ἐσυνέλαβε πρὸς τὸν Λέανδρον, ἀπέφευγε τὰς συνομιλίας τῶν νέων Παρισιάνων, ἡσύχαζεν εἰς τὸν ὄνδα τῆς, ἐδιάβαζε συχνά, ἔγραφε μερικὲς φορές, καὶ ἔσχιζεν ἐκεῖνα ὅπου ἔγραφεν. Ἀπέφευγε καὶ τὸν ἴδιον Λέανδρον, καθὼς καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ ὅταν ἐσυντύχαινε τίποτες διὰ λόγου του, ἐκοκκίνιζεν ὀλίγον· ἂν κατὰ τύχην ἤρχετο καὶ ἐκεῖνος, ὅταν αὐτὴ ἐγελοῦσε μαζί με τὰς ἀδελφές τῆς, παρευθὺς ἐγίνετο κατηφής, πλὴν χωρὶς νὰ τὴν κακοφανῇ.

Τί ἐσυνέβη τῷ Λεάνδρῳ

Ὁ Δεβουσέ ἀκολούθησε τὰς παρατήρησές του δύο σωστοὺς χρόνους. Εἰς αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ ἡ κακορίζικη Βριζίδ δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἀπολαύσῃ μήτε μίαν στιγμὴν κρυφῆς συνομιλίας μετὰ τὸν Λέανδρον. Ἡ Μαδὰμ Δεβουσέ, μητέρα τῆς Χλωρῆς, ἔχοντας εἶδῃσιν παρὰ τοῦ

άνδρός της διὰ τὰ ὅσα ἠκολούθησαν, εἶχε μάτια ἀνοιχτὰ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, εἰς καιρὸν ὅπου ὁ ἄνδρας της ἐπροσεῖχεν ἀπὸ τὸ ἄλλο· πλὴν καὶ αὐτὸ τὸ ἐμπόδιον ἂν δὲν ἦτον, ὁ νέος ἀφ' ἑαυτοῦ του πάλιν ἀπέφυγε τὴν ὀκαζιόνε τοῦ νὰ εὗρεθῇ μονάχος μετὰ τὴν εὐμορφην παρακώρην, ἐπειδὴ ἄρχισε νὰ λαμβάνῃ ἀπ' ὀλίγον ὀλίγον μίαν ἐγκάρδιον κλίσιν διὰ τὴν ὠραιότητα Χλωρὴν.

Ἡ Βριζίδ, βλέποντας ὅπου δὲν εἶχε τὸν τρόπον νὰ συνομιλήσῃ καθόλου κρυφίως μετὰ τὸν νέον, καταταραννουμένη ἀπὸ ἓναν φλογερὸν ἔρωτα, σχεδὸν ἀπελπισμένη διὰ τὴν ἀδιαφορίαν του, ἀπεφάσισε νὰ τὸν γράψῃ τὰ ὅσα ἄπειρα δεινὰ αἰσθάνετο. Μίαν ἡμέραν λοιπόν, ἐκεῖ ὅπου ἐβαστοῦσεν ὁ Λέανδρος ἓνα βιβλίον καὶ ἐδιάβαζε, παρούσης καὶ τῆς Μαδὰμ Δεβουσέ, ἡ παρακώρη ἐπροσποιήθη πὼς τάχα κινουμένη ἀπὸ περιέργειαν ἐζήτησε νὰ τὸ ἰδῇ, καὶ μετὰ μίαν ἄκραν ἐπιτηδειότητα ἔβαλε τὸ ραβδάσι της εἰς τὸ σημάδι ὅπου ἀνεγίνωσκεν ὁ νέος, καὶ πάλιν τὸ ξαναέδωκεν. Ἐκεῖνος, ἀνοίγοντας νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν μελέτην του καὶ περιεργαζόμενος μετὰ μίαν ματιὰν τὸ ραβδάσι, ἐσφάλισεν εὐθὺς τὸ βιβλίον, ἐβγῆκεν ἔξω καὶ ἀνέβηκεν εἰς τὸν ἥλιον νὰ τὸ ἀναγνώσῃ. Ἴδου τὸ τί περιεῖχε:

Ραβδάσι τῆς Βριζίδ πρὸς τὸν Λέανδρον.

"Απονε Λέανδρε,

Δὲν ἤμπορῶ πλέον νὰ ζήσω. Ἐχασα τὴν ἡσυχίαν μου. Τὰ δάκρυά μου δὲν ἔπαυσαν ἀπὸ τὴν εὐτυχεστάτην ἐκείνην ὥραν τῆς κρυφῆς ἀνταμώσεώς μας. Στιγμὴν δὲν εὗρίσκω νὰ σέ εἰπῶ τὰ τί τραβῶ· μὰ ἄραγε καὶ νὰ ἤμουν ἀρκετὰ εὐτυχῆς διὰ νὰ σέ τὰ ξεστομίσω κατὰ μόνας, μετὰ ἔτιδες ἀκρόασιν, ἀσπλαγχνε; Ἡθελες μετὰ συμπονέσει; Ἐσφούγγιζες τὰ πύρινα δάκρυά μου; Μετὰ ἐπαρηγοροῦσες; Μετὰ ἀξίωνες τὴν ἀγάπην σου;. . . Ἀχ, ἡ κακορίζικη, τί χρειάζονται. . . συμπεράσματα; Δὲν βλέπω τὸ πρᾶγμα ὀφθαλμοφανῶς; Ἡ μεγάλη σου ἀδιαφορία δὲν μετὰ πληροφορεῖ τὴν κρυότητα τῆς καρδιᾶς σου; Αὐτὴ ἡ προσοχὴ τοῦ νὰ μὴν μετὰ συναπαντήσῃς τὴν ἀθλίαν μονάχην, δὲν εἶναι ἓνα φανερώτατον σημεῖον τοῦ μίσους ὅπου θρέφεις διὰ λόγου μου; Σκληροκάρδιε Λέανδρε, τίγρης ἂν ἦσουν, ἔπρεπε νὰ λυπηθῇς

μίαν δυστυχισμένην, ὅπου φλογίζεται ἀπὸ τὸν ἔρωτά σου. Τὰ σπλάγχνα σου πέτρινα εἶναι; Δὲν ἐνθυμᾶσαι κὰν ἐκείνην τὴν ὑπόσχεσιν ὅπου μὲ ἔδωσες ὅτι μὲ ἀγαπᾷς; ὅτι θέλεις μὲ ἀγαπήσει, ὅτι νὰ ἔχω ὑπομονήν, καὶ θέλεις κάμει τὴν εὐτυχίαν μου; Ἀχάριστε, ἔτσι ἀνταποκρίνεσαι εἰς τὴν τρυφερωτάτην ἀγάπην μου; Ἀχ. . . δέξου με κὰν διὰ θυσίαν σου, καὶ ὕστερον ἀπέλπισέ με· ἄς γένω ὀλοκαύτωμά σου καὶ ἄς πεθάνω τὴν ἰδίαν στιγμὴν. Λέανδρε, φῶς μου, ἄς μὴν ὑποφέρῃ ἡ εὐγενικὴ καρδιά σου νὰ θανατωθῶ, προτοῦ νὰ σὲ ἀνταμώσω. Ἐνα ἑγγίξιμον τοῦ χεριοῦ σου, ἓνας παρηγορητικὸς λόγος σου, μία παραμικρὰ συμπόνεσίς σου, εἶναι ἱκανὴ νὰ μὲ δώσῃ τὴν ζωὴν, νὰ μὲ ἀναστήσῃ, νὰ μὲ χαροποιήσῃ, νὰ μὲ εὐχαριστήσῃ. Αὐθέντη μου Λέανδρε, τὸ νὰ σὲ βλέπω κάθε στιγμὴν καὶ νὰ μὴν ἡμπορῶ νὰ σὲ συντύχω, στοχάσου τί κόλασις, τί βασανισμὸς εἶναι διὰ μίαν κακορίζικην ὅπου νιώθει λάβραν εἰς τὸ πονεμένον στήθος της. Τόσος καιρὸς εἶναι ὅπου ἡ ἄσβεστη φλόγα τῆς χρυσῆς ἀγάπης σου μὲ κατακαίει, τὰ σπλάγχνα μου θερίζονται εἰς κάθε μου ἀναπνοήν, ὅταν σὲ ἐνθυμοῦμαι ἡ καημένη. Λυπήσου με κὰν καὶ καταδέξου μίαν καὶ μόνην φορὰν νὰ ἀνταμωθοῦμεν, νὰ σὲ εἰπῶ κάτι μυστικά, ὅπου δὲν ἡμπορῶ νὰ τὰ γράψω, καὶ ὕστερον, ἂν δὲν μὲ ἀγαπᾷς, μὲ βίαν ἀμόρι δὲν γίνεται. Τὴν Κυριακὴν πουρνὸ πουρνό, ὅπου πηγαίνουν ὅλοι στὴν ἐκκλησίαν, καμώνομαι πὼς εἶμαι ἄρρωστη, κάθομαι εἰς τὸ σπίτι καὶ ἀφεύκτως σὲ προσμένω. Ψυχὴ μου Λέανδρε, ἄς εἶναι διὰ τὴν ζωὴν σου, νὰ μὴ χαλάσῃς τὸ χατίρι μου, καὶ μένω ὀλάκερῃ εἰς τοὺς ὀρισμούς σας.

Ἡ γνωστὴ

Ὁ Λέανδρος, ἀφοῦ ἀνέγνωσε τὸ γράμμα της, δὲν ἤξευρε τί νὰ ἀποφασίσῃ. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἡ εὐσπλαγχνία τὸν ἐπαρακινουῖσε νὰ μὴν ἀφήσῃ ἀπαρηγόρητῃ μίαν δυστυχισμένην ὅπου τὸν ἐλάτρευεν· ἀπὸ τὸ ἄλλο, τὸ χρέος ὅπου εἶχεν εἰς τὸν αὐθέντην τοῦ τὸν ἐβίαζε νὰ μὴν ἔβγῃ ἀπὸ τὰ ὄριά του. «Ἄν ἀνταμώσω τὴν Βριζίδ' (ἔλεγεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του), ἀντὶ νὰ σβήσω τὴν ὀλίγην φλόγα της, ἡμπορῶ νὰ ἀνάψω πυρκαϊὰν εἰς τὴν καρδιά της, νὰ πηδήξουν τίποτες τσιμπλίδες καὶ εἰς τὴν ἐδικήν μου· ἂν δὲν πηγαίνω, πεθαίνει ἀπὸ τὴν λύ-

πην της ἡ πτωχή. . . Ἡ ἀνθρωπότης δὲν τὸ συγχωρεῖ νὰ φανῶ τόσον σκληρόκαρδος· μὰ ἡ ὑπόληψίς μου; Μὰ ἂν μαθευθῇ; Μὲ τί πρόσωπον νὰ ξαναἰδῶ τὸν Δεβουσέ, τὸν εὐεργέτην μου, τὸν πατέρα μου; Ἡμπορῶ νὰ ξεπέσω ἀπὸ τὴν εὐνοϊάν του. Ὅχι. . . ἄς μὴν τὴν ἰδῶ. . . Μὰ πάλιν. . . νὰ τὴν ἀφήσω εἰς τὴν ἀπελπισίαν της, δὲν εἶναι κρίμα;. . . Δὲν τὸ ὑποφέρω. . . Τουλάχιστον πρέπει νὰ τὴν γράψω, νὰ τὴν παρηγορήσω καὶ νὰ τὴν συμβουλεύσω νὰ ἀφεθῇ ἀπὸ λόγου μου».

Αὐτὰ καθ' ἑαυτὸν συντυχαίνοντας, ἄρχισε νὰ γράφῃ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον:

Ραβάσι τοῦ Λεάνδρου πρὸς τὴν Βριζίδ

Ἀδελφή,

Ἀνέγνωσα τὸ παραπονετικὸν ραβάσι σου καὶ ἀπόρησα βλέποντας νὰ μὲ ὀνομάζῃς σκληρόν, ἄσπλαγχνον καὶ ἀχάριστον εἰς τὴν ἀγάπην σου. Ἐγὼ ὁ δυστυχὴς δὲν σὲ ἔδωσα τὴν παραμικρὴν αἰτίαν, διὰ νὰ συλλάβῃς ἔρωτα περὶ ἐμοῦ. Δεδόσθω ὅτι συνέλαβες, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃς, καὶ δὲν ἠμπόρεσες νὰ τὸ κρύψῃς, μὲ τὸ ἐξεμυστηρεύθης. Ἐγὼ τί σὲ εἶπα; Μὲ κάθε εἰλικρίνειαν ψυχῆς ὡμολόγησα ὅτι ἀμόρι νὰ μεταχειρισθῶ ἱκανὸς δὲν εἶμαι, διὰ τὰ αἷτια ὅπου σὲ ἐπαρίθμησα, πολλῶ μᾶλλον νὰ ὑπανδρευθῶ. Εὐχαριστήθηκες εἰς μίαν ἀπλὴν ἀγάπην· σὲ ὑποσχέθηκα νὰ φέρωμαι ὡσάν ἀδελφός σου. Τοῦτο ἂν δὲν σὲ ἐξαρκῇ, τί ἠμπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω ὁ πτωχὸς περισσότερον;. . . Τὸ γράμμα σου μὲ ἔκαμε νὰ χύσω δάκρυα, ἡ ἀπελπισία σου μὲ σκοτώνει. Δὲν μὲ φθάνουν τὰ κρίματά μου, μόνον νὰ ἔμβω καὶ εἰς τὸ αἷμα σου; Σὲ παρακαλῶ, νὰ ζοῦν τὰ μάτια σου, ἀφήσου ἀπὸ ἕναν κακορίζικον, ὅπου δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ θελήματά σου. Στοχάσου πὼς εἶναι μάταια ὅλα τὰ κινήματά σου, πὼς φθείρεις τὴν ζωὴν σου μὲ αὐτὴν τὴν ἀθεμελίωτην ἐλπίδα σου. Ἄν ἤμουν κανένας πονηρὸς ἄνθρωπος, ἤθελα σὲ ἀπατήσῃ, ἤθελα κακομεταχειρισθῇ τὴν ἐξουσίαν ὅπου μὲ δίδεις. Πλὴν ἡ καθαρὰ μου συνείδησις μὲ ἐμποδίζει ἀπὸ τὸ νὰ φερθῶ ὡσάν ἕνας ἄτιμος. Δὲν ὑποφέρει ἡ καρδιά μου νὰ γένῃς ὀλοκαύτωμά μου. Ἄν μονάχη σου ἀμε-

λῆς καὶ χρέος καὶ τιμὴν καὶ συστολὴν καὶ τὰ καθήκοντά σου, ὁ φίλος σου, ὁ Λέανδρός σου, ὅπου τὸν ὀνομάζεις ἀχάριστον, κρίνει ἀναγκαῖον νὰ σὲ βοηθήσῃ εἰς μίαν τοιαύτην περίστασιν. Τὸ νὰ ἀνταμωθῶμεν κατὰ μόνας εἶναι ἐπικίνδυνον καὶ εἰς τοὺς δύο μας. Λοιπόν, ἡσύχασε, κερά μου, ἀφήσου ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἰδέαν ὅπου σὲ βασανίζει καὶ εὐχαριστήσου εἰς τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν θέλεις εὖρει εἰς ἐμένα μέχρι τοῦ τάφου, καὶ μένω

ὁ γνωστὸς

Ἄφοῦ ἔκαμε τὴν ἀπόκρισιν, ἀμέσως ἐγύρισεν εἰς τὸ σπίτι, προσποιούμενος πὺς ἐξέχασε νὰ βάλῃ ὀλίγον καπνὸν εἰς τὸ πουγγὶ καί, ἂν τύχῃ νὰ ἔλθουν φίλοι εἰς τὸ ἐργαστήρι, δὲν εἶχε νὰ τοὺς περιποιηθῇ. «Βάλε κομμάτι καπνόν, Βριζίδ», εἶπεν ἡ Μαδὰμ Δεβουσέ. Παίρνοντάς το ἐκείνη, ἤρρε τὸ ραβάσι μέσα· πλήν, μὴ ἔχοντας καιρὸν νὰ τὸ ἀναγνώσῃ, ἔδωκε τὸν Λέανδρον τὸ πουγγὶ καὶ ἐγύρισεν εἰς τὸ ἐργαστήρι. Ἐν τῷ ἄμα ἐσφαλίσθηκεν εἰς ἓναν ὄνδα καὶ τὸ ἐδιάβασε. Θεέ μου, ποῖος ἡμπορεῖ νὰ περιγράψῃ τὴν ἀπελπισίαν της; Νὰ σκοτωθῇ ἤθελεν ἀπὸ τὸ κακόν της. Τὰ μεσάνυχτα ἐσηκώθη καὶ ἄρχισε νὰ τὸν γράψῃ εἰς τὸν ἀκόλουθον τρόπον:

Δεύτερον γράμμα τῆς Βριζίδ πρὸς τὸν Λέανδρον

Ἄρπαγε τῆς ἡσυχίας μου, σκληρόκαρδε Λέανδρε,

Ἐγὼ μὲν ἀποθαίνω. Ἀφήνω μίαν ζωὴν ὅπου μὲ ἔγινε μισητὴ μετὰ τὴν ἀγάπην σου. Κατεβαίνω εἰς τὴν μητέρα μου γῆν νὰ κατασφαλίσω εἰς τὰς ἀγκάλες της τὰ ἀνυπόφορα δεινά μου καὶ τὴν ὑπερβολικὴν ἐντροπὴν μου, μαζὶ μὲ τὸ πολυπαθὲς κορμί μου. Γίνομαι θυσία τοῦ ἀπατηλοῦ σου ἔρωτος καὶ παύω ἀπὸ τὸ νὰ ἀναπνέω διὰ πάντα τὸν ἐπίγειον τοῦτον ἀέρα. Πλὴν στοχάσου, Λέανδρε, ὅτι μὲ ἐσκότωσες μὲ τὸ χέρι σου· ὅτι, ἐκεῖ ὅπου μὲ ἔταζες νὰ κάμῃς τὴν εὐτυχίαν μου, μὲ ξεκουντᾷς εἰς τὸν τάφον· ὅτι, χωρὶς νὰ σὲ τύπτῃ καθόλου ἡ συνειδήσίς σου, χωρὶς νὰ συγχυσθῇς τελείως, μὲ ἄκραν γαλήνην τῆς ψυχῆς σου, ἐμπήγεις τὸ θανατηφόρον μαχαίρι εἰς μίαν τρυφερὴν καρδίαν, ὅπου λαχταρεῖ νὰ σὲ λατρεύῃ. Ἐπίορκε! δὲν μὲ

ἔμεινεν ἄλλο καταφύγιον πλέον, παρὰ νὰ σὲ καταρασθῶ. "Αμποτες αὐτά. . . ὅπου μὲ γεύεις νὰ τὰ πάθης διπλότερα. Καθὼς ψήνεις τὸ ψάρι στὰ μαραμένα χεῖλη μου, νὰ εὐρεθῇ. . . ἄχ. . . νὰ εὐρεθῇ καμία ὅπου νὰ σὲ καταφλογίσῃ. . . Ἐγὼ πλέον ἀπεφάσισα εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴν σὲ συντύχω, νὰ σὲ ξεχάσω, νὰ ἐξαλείψω καὶ αὐτὴν τὴν ιδέαν τῆς ἀγάπης σου ἀπὸ τὴν ἐνθύμησίν μου, νά. . . Ἡ κακορίζικη, μὰ τάχα ἤμπορῶ; Τάχα εἶναι τρόπος νὰ ἰατρευθῇ ἡ βαθιὰ πληγὴ μου; Καὶ ἂν ἰατρευθῇ, ἄραγε τὸ σημάδι της δὲν εἶναι ἄρκετόν νὰ μὲ θανατώνῃ κάθε στιγμὴν;. . . Διὰ ὄνομα Θεοῦ, Λέανδρε, ἡ ὑστερινὴ χάρις ὅπου σὲ ζητῶ εἶναι νὰ μὴ φανῆς εἰς τὸ σπίτι μερικὲς ἡμέρες, διὰ νὰ ἡσυχάσω καὶ νὰ συνηθίσω τὴν ὑστέρησίν σου. Μά. . . ὄχι. . . φάνου, σκληρέ! Φάνου, ἔρχου συχνά, διὰ νὰ σὲ βλέπω· κὰν μὴν μὲ ὑστερῆς καὶ αὐτὴν τὴν παραμικρὰν παρηγορίαν. Μὲ ὅλον ὅπου εἶσαι φῶς φανερὰ φονέας μου, πάλιν ἀγαπῶ νὰ φιλήσω τὸ χεῖρι ὅπου μὲ δίδει τὸν θάνατον, νὰ τὸ καταβρέξω μὲ τὰ θερμὰ δάκρυά μου καὶ νὰ τὸ βάλω εἰς τὴν ἀπελπισμένην καρδιά μου. Πλήν. . . ἄχ. . . τὸ νερόν τῆς λήθης¹ ἀναγκαῖον ἦτον εἰς τοὺς πόνους μου. Μὲ φαίνεται. . . πῶς μήτε ἐκεῖνο δὲν ἰσχύει νὰ μὲ κάμῃ νὰ σὲ ξεχάσω. Φθάνει νὰ σὲ ἰδῇ κανεὶς μίαν μόνην φοράν, καὶ νὰ σὲ ἔχῃ πρὸ ὀφθαλμῶν διὰ πάντα. Ἐγὼ ὅμως ἡ δυστυχής. . . ὅπου. . . θε νὰ σὲ βλέπω. . . Ἄχ. . . τὸ κριματάκι μου νὰ ἔχῃς, Λέανδρε!

Ὁ νέος, ἀφοῦ ἔλαβε καὶ τὸ δεύτερον γράμμα της, ἐκατανύχθη μὲν ἡ καρδιά του, ὑπερίσχυσεν ὅμως ἡ φρόνησίς του καὶ ἐδιέκοψε μὲ τὴν ὀλότῃ κάθε λογῆς συναναστροφὴν μὲ τὴν Βριζίδ, ἡ ὁποία μετέβαλε τὴν πρώτην ἀγάπην της εἰς ἓνα ἀδιάλλακτον μῖσος. Πλήν ἡ ὑπόληψις ὅπου εἶχον εἰς αὐτὸν ὁ Δεβουσὲ καὶ ἡ γυναῖκα του, τὸν ἐφύλαξεν ἀπὸ τὰς καταδρομὰς της.

1. Μυθολογοῦν ὅτι εἰς τὸν Ἄδην νὰ ἦτον ἓνας ποταμός, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ νερόν καθὼς ἔπιναν οἱ νεκροὶ ἀλησμονοῦσαν τὰ ὅσα εἶχον εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ Λεάνδρος πληγώνεται ἀπὸ τὸν ἔρωτα τῆς Χλωρῆς

Τώρα εἶναι καιρὸς νὰ δώσωμεν καὶ μίαν παραμικρὰν ιδέαν τοῦ χαρακτῆρος τῆς Χλωρῆς, δευτέρας κόρης τοῦ Δεβουσέ. Ἦτον ὑψηλή, εὐμορφη, παχουλὴ, κάτασπρη, ξυπνητὴ, ἐνίοτε σοβαρὴ. Τὰ μαλλιά της πολλὰ καὶ ξανθὰ, τὰ μάτια καὶ τὰ φρύδιά της μαῦρα, ἡ μύτη της χυτὴ, τὸ στόμα της μικρόν, τὰ χεῖλη της κομμάτι σηκωμένα καὶ κατακόκκινα, τὸ πρόσωπόν της σφαιροειδές, καὶ ὁλάκερῃ ἐφαίνετο μία θεά. Ὑπεραγαποῦσε νὰ καταγίνεται εἰς ἀναγνώσεις πολυειδῶν βιβλίων, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰ ἐρωτικά. Δὲν ἐνοστιμεύετο νὰ συντυχαίνει πολλὰ καὶ νὰ περιπαίζη. Ἦτον ἡ καθαυτὴ αἰδώς. Ποτέ της δὲν ἐπρόφερε λόγον ὅπου νὰ προξενήσῃ τὴν παραμικρὰν ἀηδίαν. Ἡ τραγανιστὴ φωνὴ της ἐτάραττε τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς ἤκούετο. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ Χλωρὴ ἐπαρομοίαζεν Ἀφροδίτῃ, εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν δεκαεπτὰ χρονῶν.

Ἀφοῦ ὁ πατέρας της ἐνίωσε τὴν κρυφὴν ἀγάπην ὅπου ἐσυνέλαβε διὰ τὸν νέον Λεάνδρον, καὶ πὼς ἐκεῖνος τὴν ἐλάτρευεν, ἔπασχε νὰ τοὺς δίδῃ καιρὸν ὅπου νὰ κρυφосυντυχαίνουν ἐνίοτε, ἐπειδὴ καὶ εἶχε σκοπὸν νὰ τοὺς ὑπανδρεύσῃ. Ὅταν ἤθελε νὰ εἰπῇ κανέναν ἐγκωμιαστικὸν λόγον διὰ τὸν μαθητὴν του, δὲν τὸν ἔλεγεν ἐμπροστὰ εἰς τὰς ἄλλας κόρες του, ἀλλὰ φωνάζοντας τὴν Χλωρὴν εἰς τὸ γαμπινέτο τῆς μητρὸς της, μὲ αἰτίαν πὼς εἶχεν ἄλλην δουλειὰ μαζί της, εὗρισκε πρόφασιν καὶ ἐπαινοῦσε τὸν νέον τάχα ἐξ ἀπροσεξίας, παρατηρώντας ἐνταυτῷ τί ἐνέργειαν κάμνει τοῦτο εἰς τὸ πρόσωπον τῆς θυγατρὸς του. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκοκκίνιζεν, εὐθὺς ὅπου ὁ πατέρας της ἀνέφερε τὸ ὄνομα τοῦ Λεάνδρου, καὶ ἐφύλαττε μίαν βαθεῖαν σιωπὴν, ἐχαμήλωνε τὰ ὠραῖα μάτια της καὶ ἐκαμῶνετο πὼς δὲν ἀκούει.

Ὑστερον ἀπὸ μίαν ἀδιάκοπον παρατήρησιν ὅπου ἔκαμεν ὁ Δεβουσέ εἰς δύο ἡμισυ χρόνους, ἠθέλησε νὰ ἰδῇ τί προκοπὴν ἔκαμεν ὁ μαθητὴς του, ὅχι εἰς τὴν τέχνην τῆς πραγματείας, ἐπειδὴ καὶ τὴν ἐγνώριζεν, ἀλλὰ εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ κυβέρνησιν ἐνὸς ὀσπιτίου. Ἐπῆγεν ἓνα πουρνὸ εἰς τὸ μαγαζί, ἐν καιρῷ ὅπου ὁ νέος ἔβανεν εἰς τάξιν μερικὲς στόφες, οἱ ὁποῖες εἶχαν ἔλθει κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας

ἀπὸ τὴν Λυών¹. Ἄρχισε νὰ τὸν συμβοηθῇ, καθὼς τὸ ἔκαμνε συχνά, γυρίζοντας μὲ ἐπιτηδειότητα τὴν ὁμιλίαν εἰς τὴν πούλησιν τοῦ νέου πράγματος ὅπου τοὺς ἦλθε. Ἐπειτα ἀνέφερε καὶ διὰ τὴν πολυέξοδον τρυφὴν μερικῶν. Ὁ Δεβουσὲ τὸν ἐρώτησεν ἂν ἓνας πραγματευτὴς πρέπη νὰ εἶναι ἐξοδιαστής.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Δὲν μὲ φαίνεται εὐλογον, αὐθέντη μου, ἐπειδὴ καὶ πιστεύω πὼς τὰ πολλὰ ἔξοδα τῶν πραγματευτῶν εἶναι ἐνάντια εἰς τὴν ὑπόληψίν τους, ἢ ὅποια εἶναι εἰς αὐτοὺς ἀναγκαία, καθὼς ἡ ἀνδρεία εἰς ἓνα στρατιώτην, ἡ γνῶσις τῶν νόμων εἰς ἓναν κριτὴν, ἡ ἐπιτηδειότης καὶ ἡ ἀγχίνοια εἰς ἓναν τεχνίτην, καί. . .

ΔΕΒΟΥΣΕ — Ἄραγε τὰ πολλὰ ἔξοδα δὲν ἡμποροῦν νὰ δώσουν μίαν ὑψηλὴν ἰδέαν τοῦ πλούτου ἐνὸς πραγματευτοῦ καὶ νὰ αὐξήσουν τὴν ὑπόληψίν του καὶ τὸ κрэдитόν του, ἀντὶ νὰ τὰ ἐλαττώσουν;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἐγὼ πιστεύω, αὐθέντη μου, πὼς αὕτῃ ἡ ἰδέα δὲν εἶναι σωστὴ καὶ ὅτι ἀπατᾷ μόνον τὰ ὑποκείμενα ὅπου δὲν ἔχουν καλὰ μέτρα. Στοχάζομαι (νὰ συντύχω καθὼς φρονῶ), στοχάζομαι ἓναν πραγματευτὴν, ὁ ὅποῖος κάμνει πολλὰ ἔξοδα, ὥσάν ἓναν ἄνθρωπον ὅπου θέλει νὰ ἀποδείξῃ πὼς εἶναι δυνατός, εὐτραφής, ἀνδρεῖος καὶ πὼς ἔχει πολὺ αἷμα, καὶ διὰ τοῦτο ἀνοίγει μίαν φλέβαν του, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τρέχει ἀδιακόπως τὸ αἷμα του. Ἀληθινά, ἡμπορεῖ νὰ ἀποδείξῃ μὲ τοῦτο πὼς ἔχει πολὺ, πλὴν ἀποδείχνει εὐκολώτερα ἀκόμη ὅτι ἀδυνατεῖ καὶ δὲν θέλει ἀργήσῃ νὰ πέσῃ καταγῆς ἡμιθανής.

ΔΕΒΟΥΣΕ — Πῶς ὑποθέτεις λοιπὸν τοῦ λόγου σου νὰ ζῇ ἓνας πραγματευτὴς;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Καθὼς ζῆτε ἡ τιμιότης σας, αὐθέντη μου· μὲ μίαν παντοτινὴν καὶ κανονικὴν αὐτάρκειαν, χωρὶς κατάχρησιν. Ὅλα ὅσα καὶ ἂν μεταχειρίζεσθε εἶναι μέτρια, χωρὶς νὰ εἶναι ἔξω τοῦ πρέποντος καὶ ξεσχισμένα· κανένα περιττὸν ἔξοδον δὲν βλέπω νὰ κάμετε. Πολλὰς φορὰς συλλογίζομαι διατί δὲν πηγαίνετε καὶ ἡ τιμιότης σας νὰ περάσετε τὸ καλοκαίρι εἰς τὸ χωρίον καὶ εἰς τὴν ἐξο-

1. Πολιτεία τῆς Φράντζας, περίφημη διὰ τὰς πολλὰς τέχνας καὶ ἐργαστήριά της.

χήν, ἀφοῦ βλέπω πῶς ὅλοι οἱ συντεχνῖται σας πηγαίνουν, καὶ εὐρίσκω ὅτι αὐτὸ ὅχι μόνον προξενεῖ ὑπερβολικὰ ἔξοδα, ἀλλὰ κάμνει νὰ ἀμελῇ κανεὶς καὶ τὰς δουλειάς του. Πρὸς τούτοις, αὐθέντη μου, σὰς ἄκουσα νὰ λέγετε συχνὰ ὅτι ἓνας πραγματευτὴς πρέπει νὰ ἀγαπᾷ τὸ ἐργαστήρι του καθὼς ἓνας ἐραστὴς τὴν ἀμορέζαν του· νὰ τὸ στολίζει, νὰ τὸ περιποιῇται καὶ νὰ προσηλώνη ἐκεῖ ὅλην τὴν εὐτυχίαν του. Ἔτσι φρονῶ ὁ δοῦλος σας.

ΔΕΒΟΥΣΕ — Εἶμαι εὐχαριστημένος, Λέανδρε, ἀπὸ τὰς ιδέες σου, καὶ ἄμποτε νὰ τὰς ἔχῃς εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν. Ἐκεῖνοι ὅπου ἐγλεντίζουν εἰς τὴν ἐξοχὴν μένουν πάντα μετανοημένοι καὶ πάσχουν νὰ ἐβγάλουν τὰ ἔξοδά τους μὲ τὴν ἀκριβὴν πούλησιν τῆς πραγματείας των. Ἐνας ἄνθρωπος, βλέποντας μερικοὺς κριτὰς ὅπου ἐξεφάντωναν εἰς μίαν ἐξοχήν, ἔλεγε: «Δόξα σοι ὁ Θεός, οἱ κριταὶ δὲν ἔχουν δουλειὰ· σημεῖον πῶς ὁ κόσμος εἶναι εἰς ἡσυχίαν καὶ δὲν εὐρίσκεται εἰς διχόνοιες. — Ἐσὺ εἶσαι γελασμένος, ἀπεκρίθη ἓνας γέροντας· αὐτοὶ θέλουν κάμει τοὺς κακορίζικους κρινομένους νὰ πληρώσουν ἀκριβὰ αὐτὸν τὸν καιρὸν ὅπου τῶρα χάνουν, ὁμοῦ καὶ τὰ ἔξοδα ὅπου κάμνουν».

Μετὰ μερικὰς ἡμέρας, ὕστερον ἀπὸ αὐτὴν τὴν συνομιλίαν, μένοντας ὑπερευχαριστημένος ὁ Δεβουσέ διὰ τὰ σωστὰ φρονήματα τοῦ νέου καὶ ὑπερβεβαιωμένος εἰς τὰς ἐλπίδες ὅπου ἔτρεφε διὰ λόγου του, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ καιρὸν νὰ συνομιλήσῃ κατὰ μόνας ἢ δευτέρα κόρη του μὲ τὸν Λέανδρον. Ἐλαβε φροντίδα, ὅπου νὰ μὴν τοὺς διακόψῃ κανεὶς τοῦ σπιτιοῦ, καὶ δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἔδωκε τὸν καθένα δουλειὰ εἰς διάφορα πράγματα: Ἡ Χλωρὴ ἐπροστάχθη νὰ κοιτάξῃ ἓνα λογαριασμόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτον ἀναγκαῖα ἡ παρουσία τοῦ Λεάνδρου. Ἐκατέβηκε λοιπὸν εἰς τὸ μαγαζί, κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ πατρός της, ὅχι χωρὶς τὸ θέλημά της, πλὴν κομμάτι συγχυσμένη. Ἡ φωνὴ της ἦτον ὀλίγον θορυβημένη, ὅταν ἐφώναξε τὸν νέον· αὐτὸς ὁ θόρυβος ὁμῶς τὴν ἔκαμνε πλέον νόστιμην.

Πρώτη συνομιλία τῆς Χλωρῆς καὶ τοῦ Λεάνδρου

ΧΛΩΡΗ — Ὁ πατέρας μου μὲ ἐπρόσταξε νὰ τελειώσω μίαν ὑπόθεσιν, ἡ ὁποία μὲ ὑποχρεώνει νὰ συντύχω μαζί σας, Λέανδρε.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγαλύτερη τιμὴ διὰ τὸν δοῦλον σας, κερά μου.

ΧΛΩΡΗ — Μὲ εἶπε νὰ ἀντιγράψω ἓνα κατάστιχον ὅπου εἶναι γράψιμόν σας· ἂν ἀπορήσω πούθενά, νὰ σᾶς ἐρωτήσω, καὶ ἀφοῦ τελειώσω, νὰ τῆς τὸ δώσω νὰ τὸ στοχασθῇ.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Αὐτὸ εἶναι εὐκόλον. Ὅρίστε, καθίσετε κοντά μου, ὅπου νὰ βλέπω καὶ ἐγὼ (μὲ τὸ νὰ ἔχω νὰ ἀντιγράψω ἀπὸ τὸ ἴδιον), διὰ νὰ μὴν κάμετε λάθος καὶ νὰ μὴν ἐμβαίνετε εἰς κόπον κάθε στιγμὴν νὰ πηγαινοέρχεσθε διὰ νὰ μὲ ἐρωτᾶτε, ἐπειδὴ εἶναι καὶ πολλὰ σβησμένα.

ΧΛΩΡΗ — Πολλὰ καλὰ τὸ ἐστοχασθήκετε, Λέανδρε.

Ἀντέγραφον λοιπὸν ὁ καθένας ξεχωριστά. Ἡ Χλωρὴ ἐρωτοῦσε τὸν νέον συχνὰ συχνά, προσποιουμένη πὺς εὐρίσκει ἅπειρες δυσκολίες ἐκεῖ ὅπου δὲν ἦτον καμία. Ὁ Λέανδρος ἀπεκρίνετο μὲ τόσην πολίτικα, χάριν καὶ εὐκολίαν, ὅπου ἦτον μία ἡδονὴ τὸ νὰ τὸν ἀκούη κανεὶς (καὶ πρὸ πάντων ὁ Δεβουσέ, ὅπου δὲν ἦτον μακριά). Ὅταν ἤθελαν τελειώσει, ἔπρεπε, κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ πατρός, νὰ σημειώσουν ὅλες τὲς στόφες ὅπου ἦτον εἰς τὸ ἐργαστήρι, ποίας τιμῆς, πόσης ποσότητος ἢ κάθε μία, τὸ ὁποῖον ἦτον πολλὰ εὐκόλον διὰ τὸν Λέανδρον· ἐπειδὴ καὶ πάντοτε ἔγραφεν εἰς ἓνα χαρτάκι, ἀπὸ τὰδε κομμάτι, νούμερον τόσον, ἐκόπηκαν τόσες πῆχες, τὴν τὰδε ἡμέραν, καὶ ἔρραπτεν ἐκεῖνο τὸ χαρτάκι εἰς τὴν στόφαν. Ὁ Δεβουσέ ἐπιταυτοῦ ἔδωσεν αὐτὲς τὲς δύο προσταγές εἰς τοὺς δύο νέους, διὰ νὰ λάβουν ἓνα κάποιον θάρρος καὶ νὰ συντυχαίνουν μὲ ἐλευθερίαν. Εἰς τοῦτο δὲν ἐγελάσθη, διατὶ ἡ συχνὴ ἐρώτησις τῆς Χλωρῆς περὶ τῆς τιμῆς τῶν στοφῶν τὴν ἔδωκε τόλμην νὰ συντυχαίνῃ μὲ τὸν Λέανδρον χωρὶς νὰ κοκκινίζει, καὶ ἐκεῖνος πάλιν ἀποκρίνεται χωρὶς ἐκείνην τὴν κρυφὴν σύγχυσιν ὅπου ἐδοκίμαζε πρωτύτερα πάντοτε. Ὁ πατὴρ ἐπαρατηροῦσεν ὅτι ἡ κόρη του, διὰ νὰ μὴ κοπιάζῃ πολὺ, ἐσηκώθη καὶ ἐβαστοῦσε τὸ ἓνα τῆς χέρι ἀκουμβισμένον εἰς τὸ σκα-

μνὶ τοῦ Λεάνδρου, ὁ ὁποῖος ἐγύριζε σπανίως καὶ μὲ πολλὴν δειλίαν νὰ τὴν κοιτάζῃ.

Ἦτον πρὸς τούτοις μία τρίτη προσταγή, ὅπου ἔμελλε νὰ τοὺς κάμῃ νὰ ξεθαρρευθοῦν ἀκόμη περισσότερον. Ὁ πατὴρ εἶπεν εἰπεῖ τὴν κόρην του νὰ δώσουν οἱ δύο τοὺς μὲ τὸν νέον ἐγγράφως τὰς ιδέας τοὺς περὶ πραγματείας (ἐπειδὴ καὶ τοὺς ἔδιδε πάντοτε βιβλία περὶ πραγματείας καὶ οἰκονομίας νὰ ἀναγινώσκουν). Ἀναγκαίως λοιπὸν ἔπρεπε τότε νὰ συμβουλευώνται. Τὸ κορίτσι ἐρωτοῦσε μὲ δειλίαν, ὁ Λεάνδρος ἀπεκρίνετο μὲ γνῶσιν καὶ ἔλεγε στοχασμούς, οἱ ὁποῖοι ἦτον πολλὰ φρόνιμοι. Ἡ Χλωρὴ ἐφάνέρωνε καὶ αὐτὴ τὰς ιδέας τῆς, ὅμως ἦτον πολλὰ κατώτερες ἀπὸ τοῦ νέου. Ἐπρεπε νὰ γράφουν τὰ ὅσα ἐσυλλογίζοντο. Αὐτὸ τὸ ἔκαμνεν ὁ Λεάνδρος, πλὴν ἡ Χλωρὴ ἦτον ὑπόχρεη νὰ τὰ ἀντιγράψῃ, διὰ νὰ τὰ ἰδῇ ὁ Δεβουσέ. Ἐδιάβασαν ἐν τοσοῦτῳ μίαν κόλλαν χαρτί, ὅπου ὁ Λεάνδρος εἶχε γράψῃ τοὺς συλλογισμούς του, τοὺς ἐδιόρθωσαν καὶ ἐζήτησαν τὴν γνώμην ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου, διὰ νὰ κάμουν τὸ ὕφος πλέον εὐληπτον.

ΧΛΩΡΗ — Αὐτὲς οἱ ιδέες εἶναι πολλὰ σωστές, καθὼς μὲ φαίνεται, Λεάνδρε.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Εἶμαι ὑπόχρεος εἰς τὸν πατέρα σας περὶ τούτου, κερά μου.

Ἀρχισαν λοιπὸν νὰ ἀντιγράφουν. Ὁ νέος ὑπαγόρευεν εἰς τὴν ὡραίαν Χλωρὴν. Ἀνίσως καὶ κανένας σας εἶχεν ἐρωτα ποτὲ σωστόν, μὲ εἰλικρίνειαν, μὲ δειλίαν, μὲ θερμότητα καὶ τιμημένον, ὥς στοχασθῇ πὼς εἰς τὴν ὁμοίαν περίστασιν εὐρίσκοντο οἱ δύο νέοι. Ὅχ, πόσον ἐκείνη ἡ διεξοδικὴ ὑπηρεσία ἐφάνη ὀλιγοχρόνιος καὶ εἰς τοὺς δύο! Τέλος πάντων, ἐτελείωσεν. Ἡ Χλωρὴ, ὅπου δὲν ἐπληξεν καθόλου, μὴ τολμώντας νὰ σταθῇ μαζὶ μὲ τὸν Λεάνδρον χωρὶς αἰτίαν, ἐστοχάσθη πὼς ἔπρεπε νὰ μισεύσῃ πλέον.

Ὁ νέος τὴν ἔβλεπε μὲ πόνον ὅπου ἐξεμάκραινε, δὲν εἶπεν ὅμως τίποτε δια νὰ τὴν ἐμποδίσῃ, καὶ ὅταν ἐβγῆκεν, αὐτὸς ἔμεινε καταβυθισμένος εἰς μίαν λυπηρὰν καὶ ἡδονικὴν ἀγωνίαν. Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγης ὥρας βλέπει τὰ χειρόφτια τῆς Χλωρῆς, ὅπου τὰ εἶχε ξεχάσει ἐκεῖ. Τὰ ἐπῆρε, τὰ ἐκοίταξε μὲ ἓνα ἥθος λυπηρόν, τὰ ἔβαλεν εἰς τὰ φλογερὰ χεῖλη του, τὴν ἰδίαν στιγμὴν ὅπου ἡ Χλωρὴ ἐξανα-

γύρισε νὰ τὰ πάρῃ. Ἐκείνη εἶδε τὸ κάμωμα τοῦ νέου, ἐπροσποιήθη πὼς δὲν τὸ ἐκατάλαβεν ὅμως καί, παίρνοντάς τα ἀπὸ τὸ χέρι του μὲ ἓνα χαριτωμένον χαμογέλασμα, ἔφυγε παρευθύς. Ὁ κακορίζικος ἔμεινε κατασυγχυσμένος. Ἐκάθισε καὶ ἔβαλε τὸ χέρι του εἰς τὸ μέτωπόν του. Τέλος πάντων, ἐξανάρχισε νὰ βάνῃ εἰς τάξιν τὸ διάφορον πρᾶγμα ὅπου εἶχε κατεβάσει διὰ νὰ κάμῃ τὴν περιγραφὴν μὲ τὴν ἀξιολάτρευτον Χλωρὴν.

Ὁ Δεβουσέ, ὅπου ἐνόμιζε πὼς ἡ συνομιλία τους ἤθελε βαστάξει πολλὴν ὥραν καὶ μὲ αὐτὴν τὴν αἰτίαν νὰ ἀποκτήσουν κάποιαν ξεχωριστὴν ἐλευθερίαν οἱ δύο νέοι, ἐχάρη μὲν διὰ τὴν τιμημένην δειλίαν τους, πλὴν ἡ περιέργειά του δὲν ἐπληρώθη. Ἐξαναεμβῆκεν εἰς τὸ γαμπινέτο του καὶ ἐφώναξε τὴν κόρην του, τὴν ὁποῖαν ἄρχισε νὰ λέγῃ:

ΔΕΒΟΥΣΕ — "Ἦθελα, Χλωρὴ, νὰ πασχίσῃς μὲ ἓναν εὐμορφον τρόπον νὰ μάθῃς ἂν ὁ Λέανδρος ἐπληξέ νὰ εἶναι κοντὰ μας. Τὲς πρῶτες ἡμέρες ὅπου εἶχεν ἔλθει ἐδῶ τὸν εἶδα πολλάκις μὲ δάκρυα εἰς τὰ μάτια· δὲν σὲ εἶπε τίποτες καμίαν φορὰν;

ΧΛΩΡΗ — "Ὁχι, αὐθέντη μου.

ΔΕΒΟΥΣΕ — Εἶναι πολλὰ καλὸς καὶ χρηστοήθης νέος, εἰς τὸν ὁποῖον θέλω νὰ δείξω ὅλα τὰ δυνατὰ σημεῖα τῆς εἰλικρινοῦς μου φιλίας. Πάσχισε νὰ καταλάβῃς τὸ βάθος τῆς καρδιᾶς του· ἐπαρατήρησα πὼς εἶναι πλέον ἐλεύθερος ὅταν συντυχαίῃ μαζί σου, παρὰ μὲ τὲς ἀδελφές σου· νιῶσε τί πρᾶγμα χρειάζεται νὰ κάμω ἐκ μέρους μου, ὅπου νὰ τὸν χαροποιήσῃ. Ἔχω μεγάλους σκοποὺς διὰ λόγου του. Γύρισε τώρα εὐθύς ὀπίσω καὶ λάβε διὰ αἰτίαν τῆς ἐπιστροφῆς σου αὐτὸ ὅπου θεὸς νὰ σὲ εἰπῶ: αὐτὲς τὲς ἡμέρες ἐδιάβασε τὸ βιβλίον ὅπου περιέχει τὰ ὑστερινὰ ταξίδια τοῦ Καπετάνου Κὼκ Ἐγγλέζου· πήγαινε νὰ τῆς τὸ ζητήσῃς καὶ ἐρώτησέ τον διὰ τὰ ἥθη τῶν ἀγρίων ἀνθρώπων ὅπου εἶδεν ὁ περιηγητής. Ἐπειτα γλίστρησε μὲ ἐπιτηδειότητα τὲς ἐρώτησεις ὅπου σὲ εἶπα νὰ τὸν κάμῃς.

Ἡ Χλωρὴ ὑπήκουσεν· ἐπῆγε νὰ ξαναζητήσῃ τὸ βιβλίον. Ὁ Λέανδρος τὸ εἶχε τελειώσει ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ ἔτρεξε νὰ τὸ φέρῃ ἀπὸ τὸν ὄνδρά του. Ἐν ὅσῳ ἐκεῖνος ἔλειπεν, ἡ Χλωρὴ ἔρριξε τὰ μάτια τῆς εἰς τὸ καταστιχάκι του ὅπου ἐσημείωνε ἐδικές του ὑπό-

θεσες, τὸ ὁποῖον ὁ νέος εἶχε κρύψει ὑποκάτω εἰς τὰ κατάστιχα τοῦ ἐργαστηρίου. Εὐρῆκε τότε νωπὰ γραμμένα αὐτὰ τὰ λόγια:

Εἰς τὲς 16 Μαΐου, ἡ πλέον εὐτυχισμένη ἡμέρα τῆς ζωῆς μου. Ἐσυνομίλησα περισσότερον ἀπὸ δύο ὥρες μετὰ τὴν ὠραιότητα Χλωρὴν. Εἶχε ξεχάσει τὰ χερόφτια τῆς, τὰ ἡῦρα, τὰ ἐφίλησα, καὶ τρέμω μήπως καὶ με εἶδεν, ἐπειδὴ καὶ ἐξαναῆλθεν ἐκείνην τὴν ἰδίαν στιγμήν. Ἐγὼ ποτέ μου δὲν ἀγάπησα πρᾶγμα τοῦ πλησίον μου, ἂν ἤμποροῦσα ὁμῶς νὰ κρατήσω τὰ χρυσὰ χερόφτια ἢ κανένα ἄλλο πρᾶγμα τῆς, ἤθελα τὸ νομίζει θησαυρόν μου. Ἄχ, Θεέ μου, πόσον εἶναι ἀξιολάτρευτη!

Ἡ Χλωρὴ ἐγύρισεν εἰς τὸ ὀπισθεν φύλλον νὰ ἰδῇ τί ἦτον γραμμένον, βάνοντας αὐτί, διὰ νὰ μὴν ἔλθῃ ὁ Λέανδρος γλήγορα καὶ τὴν εὔρῃ.

Εἰς τὲς 15. Ὁ Δεβουσὲ με ἐσύντυχε με μίαν καλοκαγαθίαν ὅπου με κατεσκλάβωσε. Ἡ Χλωρὴ ἦλθεν εἰς τὸ πλάγι τοῦ πατρός τῆς, ἐκεῖνος τὴν ἐχάδευσε με μίαν τρυφερότητα, ὅπου ἐτάραξε τὴν καρδιά μου ἀπὸ τὴν χαράν. . . Μά. . . καὶ ἐκείνη εἶναι χαριτωμένη. . . Ὅταν ἡ νέα ἔφυγε, με εἶπεν ὁ αὐθέντης μου: «Ἐγὼ εἶμαι πολλὰ εὐτυχισμένος πατέρας· τὰ παιδιὰ μου εἶναι καθ' ὑπερβολὴν φρόνιμα καὶ εὐπειθῆ, καὶ πρὸ πάντων ἡ Χλωρὴ. . . Ὁμοιάζει τὴν ἀγαθωτάτην μητέρα τῆς». Αὐτὰ λέγοντας, εἶχαν γεμίσει σχεδὸν τὰ μάτια τοῦ δάκρυα.

Εἰς τὲς 14. Ἡ Χλωρὴ ἀπέρασεν ἀπὸ κοντά μου, τὴν ὥραν ὅπου ἐπήγαινα μερικὲς τσόχες εἰς τὸ μαγαζί, καὶ με εἶπε: «Διατί σηκώνετε μόνος σας τόσον βάρος, Λέανδρε; Πηγαίνω νὰ φωνάξω καὶ τὸν Κυπριανὸν (δοῦλον τοῦ Δεβουσὲ) νὰ σᾶς βοηθήσῃ». Ἐλαβε τὴν καλωσύνην καὶ τὸν ἐφώνασε, με ὅλον ὅπου ἡ βοήθειά του δὲν με ἦτον ἀναγκαία. Αὕτῃ ἡ συμπόνεσις ἐκ μέρους μιᾶς τόσον ὠραιότητας κοπέλας εἶναι ντεβλέτι εἰς ἐμένα.

Εἰς τὲς 13. Δὲν ἀξιώθηκα νὰ ἰδῶ τὴν χρυσήν μου Χλωρὴν, καὶ ἤμουν βουτηγμένος εἰς τὰ δάκρυα.

Εἰς τὲς 12. Ἀπέρασεν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸν ὄνδρά μου, μὲ ἐκοίταζεν ἀπὸ τὸ γυαλὶ τοῦ παραθυριοῦ μου καὶ ἐγέλασε.

Εἰς τὲς 11. Μὲ εἶδεν ὅπου ἤρχομουν ἀπ' ἔξω καὶ καθημένη εἰς τὸ παράθυρον ἔτρεξε νὰ κρυφθῇ, καὶ ἀπὸ τὴν ὁρμὴν τῆς ἐσώθη ἡ καρδιά μου, νὰ μὴν τύχη καὶ παραπατήση καὶ πάθῃ τίποτες.

Εἰς τὲς 10. Μὲ ἔδωσε μερικὰ ἀμύγδαλα χιώτικα, τὰ ὁποῖα μὲ ἐφάνησαν πὼς ἦτον γλυκύτερα ἀπὸ τὴν ἀμβροσίαν, ὅπου μυθολογοῦν πὼς νὰ ἔτρωγαν οἱ θεοί. "Αἷ. . . ὁ κακορίζικος. . . ἐκείνη ἡ εὐτυχισμένη ὥρα δὲν ἐβγαίνει ποτὲ ἀπὸ τὸν νοῦν μου. . .

Εἰς τὲς 9. Ἡ χαριτωμένη Χλωρὴ ἐχαμογέλασε δι' ἐκεῖνα ὅπου ἔλεγα.

Εἰς αὐτὸ τὸ μέρος ὁ Λέανδρος ἦτον διὰ νὰ ἔμβῃ, καὶ ἐν ὧσιν νὰ ἀνοίξῃ τὴν πόρταν, ἡ Χλωρὴ ἔβαλεν εἰς τὸν τόπον τοῦ πάλιν τὸ καταστιχάκι γλήγορα γλήγορα.

Δευτέρα συνομιλία, πλέον ξεθαρρευτική, τῶν δύο νέων

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ὅριστε τὰ βιβλία, κερά μου.

ΧΛΩΡΗ — Ὡς φαίνεται, οἱ περιήγησες τοῦ Καπετάνου ἐστάθην πολλὰ διεξοδικές, Λέανδρε. Τὸ συμπεραίνω ἀπὸ τὸ χόντρος τῶν βιβλίων του. Ἀγαποῦσα νὰ μὲ ἐλέγετε ἐν περιλήψει τὰ κεφαλαιωδέστερα συμβεβηκότα του.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Μετὰ πάσης χαρᾶς εἶμαι ἑτοιμος νὰ εὐχαριστήσω τὴν περιέργειάν σας.

Ἀρχισε λοιπὸν τὴν ἀνάλυσιν τοῦ βιβλίου ἀπὸ ἓνα ἓνα, τί ἔπαθεν ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ νησί Ὀταίτι¹, ἐπερίγραψε τὰ ἦθη ἐκείνου τοῦ ἔθνους, ὅπου ζῇ εἰς μίαν κατάστασιν ὅχι πολλὰ διαφορετικὴν ἀπὸ τὰ ζῶα, καὶ τὰ ἐπίλοιπα.

ΧΛΩΡΗ — Ἀραγε εἶναι καὶν εὐτυχισμένοι; Ἡ ἀμάθεια τοὺς

1. Νησί νεωστὶ εὐρημένον ἀπὸ τὸν Καπετάνον Κῶκ Ἐγγλέζον εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν.

χρησιμεύει τίποτες διὰ τὴν ἡσυχίαν τῆς ψυχῆς; Ἡ καρδιά τους εὐχαριστεῖται εἰς τὴν σμικρότητά τους;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Δὲν ἤξεύρω, κερά μου, πλὴν νὰ σᾶς εἰπῶ τὸν σκοπὸν μου. Ἐμένα μὲ φαίνεται ὅτι, μὲ ὅλα τὰ ἐλαττώματά μας, ἡ κατάστασίς μας εἶναι ἀξία προτιμήσεως, ἐβγάνοντας ὁμῶς τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ ἄλλες πολλὰς κατάχρησες.

ΧΛΩΡΗ — Φαίνεται πῶς νὰ ἔχετε εἶδῃσιν φιλοσοφίας, Λέανδρε!

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ὅχι τόσο· πλὴν κατὰ τοῦτο μεταχειρίζομαι τὴν ὀρθὴν κρίσιν τοῦ νοός μου· κανένας δὲν μὲ ἐνέπνευσεν αὐτὲς τὰς ιδέας.

ΧΛΩΡΗ — Τοῦτο προέρχεται μὲ τὸ νὰ ἔχετε πνεῦμα. . . Δὲν ἀγαπούσετε λοιπὸν νὰ συζήσετε μὲ τοὺς Ὅταίτας;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ὅχι, τῇ ἀληθείᾳ· οἱ ἀκόλουθοι τοῦ Καπετάνου ἐξαναγεννήθηκαν, ὅταν ἦλθαν εἰς τὴν πατρίδα τους καὶ εἶδαν ἀνθρώπους πολιτευμένους εἰς τὴν Εὐρώπην.

ΧΛΩΡΗ — Καὶ ἐμένα ἔτσι μὲ φαίνεται· ἡ πατρίδα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τόσο γλυκιά ὅπου. . . Ἀμὴ τοῦ λόγου σας, Λέανδρε, πῶς σᾶς φαίνεται τὸ Παρίσι, λόγου χάριν;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Δὲν ἤμπορῶ νὰ σᾶς περιγράψω, κερά μου, πόσον μὲ ἀρέσει.

ΧΛΩΡΗ — Ὁ πατέρας μου ὥστόσον νομίζει πῶς πλήχτετε, καὶ τὸ περισσότερον ὅταν ἦλθετε.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Νὰ πλήξω;. . . Ἄν ὁ ἄρχων πατέρας σας ἐννοῇ μὲ τοῦτο ἐκείνην τὴν ὀλίγην λύπην ὅπου προξενεῖ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ τόπου, καὶ πρὸ πάντων τὴν πρώτην φοράν, ἔχει δίκαιον. Ξεμακρυσμένος ἀπὸ τοὺς γονεῖς μου καὶ ἀπὸ ὅλες τὰς συνήθειάς μου, τὸ φυσικόν μου ἔλαβε μεταβολήν, ἐδοκίμαζα μίαν ἀκούσιον σύγχυσιν, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ ἐνθύμησις τῶν ὑποκειμένων ὅπου ἀγαπᾷ καὶ ἀποχωρίζεται κανεὶς. Πλὴν ἐκεῖνο ὅπου μὲ ἐτάραττε περισσότερον, ἦτον ὅσα μὲ ἔφερναν εἰς τὸν νοῦν μου τοὺς κάμπους καὶ τὴν ἐξοχήν. Μίαν ἡμέραν, ἐμβαίνοντας εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἶδα μερικὰς ζωγραφικὰς ὅπου ἐπαράσταιναν δάση, πουλιά, ποταμούς καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Τὰς ἐκοίταζα μὲ ἡδονὴν καὶ ἐπροσέhlωσα τὸν νοῦν μου ἐπάνω τους. Ἡ καρδιά μου ἐκατανύχθη καὶ ἔτρεχαν τὰ δάκρυά μου, τόσο

γλυκά, ὅπου δὲν τὸ αἰσθάνθηκα. Μερικοὶ ἄνθρωποι ἤλθαν κοντά μου καὶ μὲ ἐρώτησαν τὴν αἰτίαν. Ἐγὼ ἐξαναῆλθα εἰς τὸν ἑμαυτόν μου καὶ τοὺς ἀπεκρίθην χαμογελώντας ὅτι ἡ ἐνθύμησις τῆς πατρίδος μου, ὅπου ἐκεῖνες οἱ ζωγραφιᾶς ἐπαράσταιναν, μὲ ἐπαρακίνησε νὰ δακρύσω· τὸ ὁποῖον τοὺς ἔκαμε νὰ γελάσουν καὶ νὰ μὲ περιπαίξουν. Τὴν σήμερον ὅμως, κερά μου, αἰσθάνομαι πὼς ἀγαπῶ αὐτὴν τὴν κατοικίαν μου καὶ τὰ ἀξιοσέβαστα ὑποκείμενα, μὲ τὰ ὁποῖα ἔχω τὴν εὐτυχίαν νὰ συζῶ, περισσότερον ἀπὸ τὰ δάση μου. Μόνον τοὺς γονεῖς μου εἶναι ὅπου ἐπιθυμῶ.

ΧΛΩΡΗ — Αὐτὸ ὅπου μὲ λέτε, Λέανδρε, θέλει προξενήσει πολλὴν χαρὰν εἰς τὸν πατέρα μου. Ὡς φαίνεται, σᾶς εἶχεν ἰδεῖ καμίαν φορὰν λυπημένον.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Λυπημένον, κερά μου; Ὁχι, μά τὴν ζωὴν σας. Ἀφοῦ ἤλθα εἰς τὸ ἀρχοντικόν σας, δὲν ἤξεύρω τί ἐστὶ λύπη. Ἀληθινά, μερικὲς φορὲς εἶμαι σοβαρὸς καὶ κατηφής, πλὴν ποτὲ λυπημένος, πιστεύσετε με.

ΧΛΩΡΗ — Ὁ πατέρας μου σᾶς ὑπεραγαπᾷ, θέλει νὰ εἴστε εὐχαριστημένος καὶ εὐτυχής.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Σᾶς βεβαιώνω, κερά μου, ὅτι ἡ εὐτυχία μου εἶναι ἀπερίγραπτη καὶ δὲν εἶμαι ἄξιος διὰ τόσον, νὰ ζῶ εἰς τὸ ἀρχοντικόν σας, νὰ βλέπω. . . τὸν ἀγαθώτερον καὶ ἀξιοσέβαστον πατέρα καὶ κυρίαν μητέρα σας, ὅλην τὴν εὐγενικὴν φαμελίαν σας, τὰ παιδιὰ του. . . Ἐγὼ δὲν εἶδα ποτέ μου πλέον ἀξιαγάπητα, εὐπειθέστερα καὶ χαριτωμένα. Πάσχω νὰ λάβω τὸ παράδειγμά σας, ὅσον κατὰ τοῦτο.

ΧΛΩΡΗ — Ἀγαπᾶτε τὸ σπίτι μας, καθὼς βλέπω, Λέανδρε.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ὁχι, δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς ἐκφράσω πόσον, Χλωρὴ κερά μου! Ἡ ἰδέα πὼς θὲ νὰ ἔβγω καμίαν φορὰν ἀπ' ἐδῶ εἶναι ὅπου μὲ φαρμακώνει, μὲ ἀφανίζει.

ΧΛΩΡΗ — Νὰ ἔβγετε¹; Καὶ πῶς; Ἐχετε κατὰ νοῦν νὰ μᾶς ἀφήσετε;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἀφ' ἑαυτοῦ μου; Ποτὲ τῇ ἀληθείᾳ. Μά, τέλος. . . δὲν εἶναι τρόπος νὰ εἶμαι διὰ πάντα ἐδῶ.

1. Μὲ ἔκστασιν συντυχαίνει.

ΧΛΩΡΗ — Ἀληθινά, Λέανδρε¹. Ὡστόσοσον ὁ πατήρ μου ἡξεύρει καλύτερα περὶ τούτου ἀπὸ λόγου μου. . . ἐπειδὴ ὑπεραγαπᾷ νὰ σᾶς δείξῃ πόσον σᾶς πονεῖ.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Τὸ νὰ εὐρίσκωμαι εἰς τὸ σπίτι του εἶναι ἡ μεγαλύτερη χάρις ὅπου ἤμπορεῖ νὰ μὲ κάμῃ.

ΧΛΩΡΗ — Εἶμαι βέβαιη πὼς θεὸς νὰ τὸν καλοφανῇ αὐτὴ ἡ ἀπόφασίς σας.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἀχ, κερά μου, μὲ φαίνεται πὼς εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶμαι ἄλλοῦ καλύτερα ἀπ' ἐδῶ.

ΧΛΩΡΗ — Ὅχι, ὅσον δι' αὐτό, ἡ ἀξιότης σας. . ., τὸ λέτε βέβαια ἀπὸ μετριοφροσύνην.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Συμπαθήσετέ με νὰ σᾶς συντύχω ὀλίγον, παρακαλῶ, περὶ τῆς ἀξιότητός μου. Ἄν ἔχω κάτι τί, εἶμαι ὑπόχρεος εἰς τὸν ἄρχων πατέρα σας, ὁ ὁποῖος μὲ ἐπαίδευσεν ὥσάν υἱόν του. . . Ὅμως, κερά μου, τὰ ἐρωτήματά σας ἀρχίζουν νὰ μὲ δίδουν κάποιαν ὑποψίαν· ἄραγε, μήπως καὶ σᾶς ἔστειλεν ἐπιταυτοῦ, διὰ νὰ μὲ δώσετε τὴν θλιβεράν εἰδησιν ὅτι πρέπει νὰ παρατήσω. . . καὶ ὁ εἰλικρινῆς πατήρ σας, ὅπου μὲ ἀγαπᾷ (διὰ τὸ ὁποῖον εἶμαι καταπεισμένος), θέλει νὰ μέ. . .

ΧΛΩΡΗ — Ὅχι, νὰ ζοῦν τὰ μάτια μου, Λέανδρε, δὲν εἶναι κατέναντα ἀπὸ αὐτὰ ὅπου σὲ φοβίζουν.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἄν ἔχῃ οὕτως, ἀναπνέω πάλιν ὁ δυστυχής.

ΧΛΩΡΗ — Ὁ πατέρας μου² θέλει—ἰδού, σᾶς τὸ ξεμυστηρεύομαι—νὰ μάθῃ τί πράγμα σᾶς ἀρέσει, διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξῃ τὴν ἐγκάρδιον ἀγάπην ὅπου τρέφει διὰ λόγου σας.

Εἰς αὐτοὺς τοὺς λόγους ὁ Λέανδρος ἀσήκωσε τὰ χέρια καὶ τὰ μάτια του εἰς τὸν οὐρανὸν λέγοντας:

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — ὦ ἀγαθώτατε καὶ ἀξιοσέβαστε ἄνθρωπε! . . . Ἀχ, κερά μου, εἶναι πολλὰ καλός. . . τὰ δάκρυά μου σᾶς λέγουν περισσότερον ἀπὸ τὴν διακεκομμένην φωνήν μου. . . Ναί, ἐγὼ ἐπιθυμῶ κάτι τί. . . τὴν πολύτιμην ἀγάπην του, τῆς κυρίας μητρός σας,

1. Μὲ ἓνα μισὸν ἀναστεναγμόν.

2. Κομμάτι κρυφά.

καὶ τὴν φιλίαν τῶν ἀξιολατρεύτων θυγατέρων του, ὅπου εἶναι οἱ πλέον ὠραιότερες καὶ χαριτωμένες ἀπὸ ὅλα τὰ ὑποκείμενα τῆς μεγάλης αὐτῆς πολιτείας καὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

Ἐδῶ ἐβγῆκεν ὁ Δεβουσὲ λέγοντας:

ΔΕΒΟΥΣΕ — Καλημέρα σας, κόρη μου· καλημέρα σας, Λέανδρε. Εἴστε μαζί, ναί; Τὸ ὑπερχαίρομαι, παιδιά μου. . . "Ἐχω νὰ σᾶς συντύχω καὶ τοὺς δύο σας. Δότε με ἓνα σκαμνί. Κάθισε καὶ τοῦ λόγου σου, Λέανδρε, κοντὰ εἰς τὴν Χλωρὴν. Ἐγὼ τὴν ἔστειλα, διὰ νὰ πασχίσῃ νὰ μάθῃ μὲ ποῖον τρόπον κατὰ τὴν θέλησίν σου ἡμποροῦσα νὰ σὲ ἀποδείξω τὴν ἀγάπην μου. Τί τὴν εἶπες;. . . Τί σὲ εἶπε, Χλωρὴ;

ΧΛΩΡΗ — Ἀφεντάκη, μὲ εἶπε πῶς μόνον τὴν ἀγάπην σας ζητᾷ, τῆς μητρὸς μου καὶ τὴν ἐδικήν μας.

ΔΕΒΟΥΣΕ — Ἦξευρε πῶς τὴν ἔχεις, παιδί μου· καὶ ἔγινες ἄξιος δι' αὐτήν· τὴν ἀπόκτησες βέβαια· ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἄδικοι, μήτε ἐγὼ μήτε ἡ φαμελιά μου. Ἦθελα ὅμως νὰ σὲ δώσω κάτι τὶ ὅπου σὲ λείπει, τὸ ὁποῖον νὰ σὲ κάμῃ εὐτυχῇ. Στοχάσου περὶ τούτου, ἐπειδὴ καί, μὰ τὴν τιμὴν μου —τὸν μεγαλύτερον ὄρκον μου—, θέλω σὲ δώσει ὅ,τι καὶ ἂν μὲ ζητήσῃς. Συλλογίσου καλὰ, παιδί μου, εἰς αὐτὸ —διατὶ εἶσαι ἀληθινὰ υἱός μου διὰ μέσον τῆς φιλίας—, συλλογίσου σωστὰ καὶ σύντυχέ με ὕστερον χωρὶς καμίαν συστολήν, ὥσάν φίλον σου, ὥσάν πατέρα σου. Δὲν σὲ ἐπῆρα ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς γονεῖς σου, διὰ νὰ σὲ κάμω νὰ μείνῃς ὀρφανὸς καὶ ὑστερημένος ἀπὸ τὴν φαμελίαν σου ἐβδομήντα ὥρῶν διάστημα. . . Σὲ ἀφήνω μὲ τὴν Χλωρὴν, συντύχετε μαζί, ἕως ὅπου νὰ τὴν φωνάξω.

"Ὅταν ὁ Δεβουσὲ ἐβγῆκεν, ὁ Λέανδρος ἔμεινεν ὅλος ἐκστατικὸς εἰς τὰ ὅσα ἤκουσε. Τὸ ὅ,τι αἰσθάνετο ἐκείνην τὴν στιγμὴν δὲν ἦτον χαρά, ἀλλὰ μιὰ ἄλλη κατάστασις τῆς ψυχῆς, μιὰ ἡδονικὴ σύγχυσις, ὅπου εἶναι ὁ πρόδρομός της. Ἡ Χλωρὴ ἐννοοῦσε καλύτερα τὸ νόημα τοῦ πατρὸς της. Εὕρισκετο σχεδὸν εἰς τὴν ὁμοίαν περίστασιν τοῦ νέου καὶ αἰσθάνετο πῶς εἶναι ἡ ἰδίᾳ τὸ δῶρον καὶ ἡ ἀνταμοιβὴ τῆς ἀξιότητός του· ὅμως ἡ αἰδῶς τὴν ἔκαμνε νὰ φυλάττῃ μίαν βαθεῖαν σιωπὴν καὶ νὰ κρατῇται εἰς περισσοτέραν δειλίαν ἀπὸ πρωτύτερα. Ὑστερον ἀπὸ μερικὲς στιγμὲς αὐτῆς τῆς συγχύσεως, αὐτῆς τῆς

χαροποιᾶς ἐκστάσεως, ἡ ὁποία δίδει θάρρος νὰ ἐλπίσῃ διὰ τὰ ἀπολαύσῃ τινὰς κανένας μεγαλύτερον ἀπ' ὅ,τι ἠμποροῦσε νὰ τολμήσῃ, ὁ Λέανδρος ἐφώναξε:

Τρίτη, σχεδὸν ἐρωτική, συνομιλία

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Τί ἀκατάληπτη καλωσύνη! . . . "Ὁχ, χρυσέ μου Δεβουσέ, γενοῦ πατέρας μου· ἐγὼ εἶμαι υἱός σου κατὰ τὸ σέβας καὶ τὴν ὑπόληψίν μου. . . Δὲν τολμῶ, κερά μου, τῇ ἀληθείᾳ, νὰ ἐννοήσω ἐκεῖνα ὅπου ὁ αὐθέντης μου καὶ σεβάσμιος πατέρας σας προαίρεϊται νὰ μὲ κάμῃ νὰ ἐλπίσω. . . Ἡμπορῶ ἄραγε μὲ θάρρος νὰ ζητήσω ἀπὸ τὴν ἀξιολάτρευτην κόρην του ὀλίγην εὐσπλαγχνίαν, διὰ νὰ μὲ βοηθήσῃ νὰ ἐξηγήσω τοὺς λόγους τοῦ. . . ἀγγέλου ὅπου μὲ ἐσύνηται;

ΧΛΩΡΗ — Πῶς νὰ σᾶς βοηθήσω; Ἐγὼ ἡ καημένη δὲν ἔχω εἰδῆσιν ἀπὸ τὰ μυστικά του.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Θέλετε νὰ σᾶς ξαναειπῶ λέξιν πρὸς λέξιν ὅλα ἐκεῖνα ὅπου ὠμίλησεν ὁ χρυσὸς εὐεργέτης μου, διὰ νὰ ἐξετάσωμεν καὶ οἱ δύο μας τὸ νόημά τους;

ΧΛΩΡΗ — Πολλὰ καλὰ, ὀρισμός σας.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — «Τὴν ἔχεις, παιδί μου, τὴν ἀπόκτησες βέβαια, ἐπειδὴ καὶ δὲν εἴμεθα ἄδικοι»¹.

ΧΛΩΡΗ — Θὲ νὰ εἰπῇ πῶς σᾶς ἀγαπᾷ, ὅτι σᾶς ἀγαποῦμεν ὅλοι μας, καὶ ὅτι εἴστε ἄξιος διὰ τοῦτο. Αὐτὸ εἶναι φανερόν.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — "Αχ, ἄμποτες νὰ εἶναι τόσον φανερόν, ὅσον τὸ ἐπιθυμῶ. . . «Ἦθελα νὰ σὲ δώσω κάτι τὶ ὅπου σὲ λείπει, τὸ ὁποῖον νὰ σὲ κάμῃ εὐτυχῇ». . . Δὲν νιώθω τί θὲ νὰ εἰπῇ αὐτό, κερά μου.

ΧΛΩΡΗ — Καὶ βέβαια «κάτι τὶ ὅπου δὲν ἔχετε». . . Αὐτὸ δὲν εἶναι σκοτεινόν.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Μὰ τί πρᾶγμα ἄραγε νὰ εἶναι, φῶς μου;

ΧΛΩΡΗ — Εἶναι. . . πολλὰ πράγματα. . . ὅπου. . .

1. Ὁ Λέανδρος λέγει τοὺς λόγους τοῦ Δεβουσέ καὶ ἡ Χλωρὴ ἐξηγεῖ.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἐγὼ δὲν ἐπιθυμῶ τίποτες. . .

ΧΛΩΡΗ — Καὶ πῶς; Τίποτες, τίποτες¹;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ὅχι, μὲ τὴν ὀλότη. . . Τουλάχιστον, τίποτες ἀπὸ ἐκεῖνα ὁπού. . . νοστιμεύομαι δὲν ἤμπορῶ. . . ἐπειδὴ καὶ γνωρίζω τὸ εἶναι μου.

ΧΛΩΡΗ — Ἄς ἰδοῦμεν παρακάτω· τί εἶπεν ὁ ἀφεντάκης, Λέανδρε;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — «Ὅπου νὰ σὲ κάμη εὐτυχῇ». . .

ΧΛΩΡΗ — Ἦγουν τίποτες ὁπου νὰ κάμη τὴν εὐτυχίαν σας· νὰ ἡ ἐξήγησίς του.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ναί, κερά μου, ὁπου νὰ κάμη τὴν εὐτυχίαν μου, μά. . . ἄραγε. . . αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα;

ΧΛΩΡΗ — Βέβαια, τί ἄλλο; Στοχασθῆτε ποῖον πράγμα ἤμπορεῖ νὰ κάμη τὴν εὐτυχίαν σας, ἐπειδὴ καὶ ὁ πατέρας μου δὲν τὸ ξεύρει· μονάχος σας πλέον. . .

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — «Ὅπου νὰ σὲ κάμη εὐτυχῇ». . . Κερά μου, νὰ εὐρωμεν τὴν ἀληθινὴν ἐξήγησιν, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ εἰς αὐτὸ σκοτίζομαι. . .

ΧΛΩΡΗ — Εἰπέτε παρακάτω, ἴσως νιώσωμεν τίποτες ἀπ' ἐκεῖ.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — «Στοχάσου περὶ τούτου, ἐπειδὴ καί, μά τὴν τιμὴν μου—τὸν μεγαλύτερον ὄρκον μου—, θέλω σὲ δώσει ὅ,τι καὶ ἂν μὲ ζητήσης». . . Αὐτὸ εἶναι κομμάτι πολὺ. . .

ΧΛΩΡΗ — Ἐτσι βέβαια εἶναι, μονάχος σας πρέπει νὰ ζητήσετε. . .

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Εἰς αὐτὸ εἶναι ὁπου βυθίζομαι ὁ δυστυχής· «ὅ,τι καὶ ἂν μὲ ζητήσης». . .

ΧΛΩΡΗ — Δὲν νιώθετε λοιπὸν τίποτες;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἄχ, κερά μου, ἐκεῖνο ὁπου νιώθω δὲν ἤμπορῶ νὰ τὸ ξεστομίσω. . .

ΧΛΩΡΗ — Καὶ τί εἶναι; Τόσον μεγάλον ζήτημα εἶναι, ὁπου δὲν τολμᾶτε;. . .

1. Μὲ ἔκστασιν.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Πρέπει νὰ εἶμαι πληροφορημένος διὰ πολλὰ πράγματα, προτοῦ νὰ λάβω τὴν ἐλευθερίαν νά. . .

ΧΛΩΡΗ — Μὰ σὰν τί πράγματα, στὸν Θεόν σας;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Κατὰ πρῶτον, νὰ μὴν θυμώσῃ ὁ ἄρχων πατέρας σας, ἡ κυρία μητέρα σας, οἱ ἀδελφές σας, καὶ πρὸ πάντων ἡ εὐγενεία σας, κερά μου.

ΧΛΩΡΗ — Ἄν ἤξευρα τί ἦτον. . . Ἐγὼ, ὅσον τὸ κατ' ἐμέ. . . σᾶς βεβαιῶνω πῶς δὲν συγχύζομαι, ἴσως καὶ οἱ συγγενεῖς μου. . . Πλὴν ὁ πατήρ μου εἶπεν «ὅ,τι καὶ ἂν τὸν ζητήσετε», ἤγουν ὅλα. . .

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ναί, κερά μου, πλὴν μὲ ἐκεῖνο τὸ «ὅλα» ἴσως δὲν ἐπῆγεν ὁ νοῦς του ἐκεῖ ὅπου φθάνει ὁ ἐδικός μου.

ΧΛΩΡΗ — Μὰ ἴσως πάλιν ἔφθασε, ποῦ τὸ ἠξεύρομεν;. . . Τί εἶπεν ὕστερον ἀπ' αὐτό;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — «Συλλογίσου καλὰ, παιδί μου, εἰς αὐτὸ — διατὶ εἶσαι ἀληθινὸς υἱός μου διὰ μέσον τῆς φιλίας».

ΧΛΩΡΗ — Ὑστερον ἀπ' αὐτό;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἄχ, ἂν ἐτολμοῦσα. . . μά. . . ὅχι, εἶναι πολλὰ μεγάλη εὐτυχία, ἐγὼ ἤμπορῶ νὰ ὀνομασθῶ ὑπερήφανος. . . τολμηρός. . . ἀχάριστος. . .

ΧΛΩΡΗ — Εἰπέτε καὶ τὸ παρακάτω.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — «Συλλογίσου σωστὰ καὶ σύντεχέ με ὕστερον χωρὶς καμίαν συστολήν, ὥσάν φίλον σου, ὥσάν πατέρα σου». . .

ΧΛΩΡΗ — Ἀκολουθήσετε μέχρι τέλους.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — «Δὲν σὲ ἐπῆρα ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς γονεῖς σου, διὰ νὰ σὲ κάμω νὰ μείνῃς ὀρφανὸς καὶ ὑστερημένος ἀπὸ τὴν φαιμέλιαν σου ἐβδομήντα ὥρῶν διάστημα. . . Σὲ ἀφήνω μὲ τὴν Χλωρὴν, συντύχετε μαζί, ἕως ὅπου νὰ τὴν φωνάξω».

ΧΛΩΡΗ — Τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἐξεχάσατε μήτε μίαν λέξιν.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἐγὼ ἓνα πρᾶγμα ἔχω νὰ ζητήσω, κερά μου. . . Αὐτὸ εἶναι τὸ μόνον ὅπου νὰ μὲ λείπῃ — ἤγουν ἀπὸ τὰ ἐκτὸς ἀγαθὰ ὅπου δὲν ἔχω· ἐπειδὴ, ὅσον διὰ τὰ ψυχικὰ προτερήματα, μὲ λείπουν ἓνα μιλιοῦνι—. Μὰ πῶς νὰ τολμήσω νὰ τὸ ζητήσω ὁ καχορίζικος; Πρέπει νὰ ξεύρω κατὰ πρῶτον τί γνώμην ἔχετε ἡ εὐγενεία σας.

ΧΛΩΡΗ — Συλλογισθῆτε, Λεάνδρε. . . κοιτάξετε. . .

Ἡ Χλωρὴ τὸν διέκοψε, φοβούμενη νὰ μὴ ξεμυστηρευθῇ τὸν ἔρωτά του, μὲ ὅλον ὁποῦ τὸ ὑπερεπιθυμοῦσεν· ἡ αἰδῶς ὅμως ἐνίκησε τὴν ἐπιθυμίαν, ὅταν τὸν εἶδεν ἑτοιμον νὰ συντύχη. Αὐτὴ ἡ διακοπὴ ἔκαμε τὸν νέον νὰ δειλιάσῃ καὶ ν' ἀποσιωπήσῃ τὴν ὁμιλίαν του. Ὁ Δεβουσέ, εὐχαριστημένος εἰς τὸ περιμάζωμα τῆς κόρης του, τὴν ἐφώναξε διὰ νὰ τὴν ἐβγάλῃ ἀπὸ τὴν σύγχυσιν ὅπου εὕρισκετο.

Ὁ φρονιμώτατος πατὴρ ἔλαβεν ἀρκετὴν πληροφορίαν. Βέβαιος ὄντας ὅτι οἱ δύο ἐρασταὶ ἀντιλατρεύονται, εἶπε τὴν ιδέαν του εἰς τὸ κορίτσι, παρούσης καὶ τῆς μητρὸς, τὴν ὁποίαν ἄφησε νὰ ἐξακριβώσῃ κατὰ βάθος τὰ φρονήματα τῆς κόρης τῆς καὶ νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ.

Ἡ Χλωρὴ ἐπονοῦσε τὸν νέον· δὲν τὸ ἔκρυψε, τὸ ὠμολόγησε χωρὶς τσιριμόνιες τὴν μητέρα τῆς.

Μὲ ποῖον τρόπον ὑπανδρεύονται

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ὁ Δεβουσέ ἔφερε τὸν Λέανδρον εἰς τὸ γαμπινέτο του καὶ τὸν λέγει:

ΔΕΒΟΥΣΕ — Παιδί μου, ἐσυλλογίσθηκες τίποτες; Τί ἀποφάσεις διὰ τὸ ζήτημα ὅπου θέ νὰ μὲ κάμῃς;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ὅχι, αὐθέντη μου, δὲν ἐσυλλογίσθηκα· πλὴν καὶ τώρα εἶμαι συγχυσμένος τί νά. . . σᾶς προβάλλω, καθὼς καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν.

ΔΕΒΟΥΣΕ — Ἐχω σκοπὸν νὰ σὲ ὑπανδρεύσω, νὰ σὲ κάμω σύντροφον εἰς τὴν πραγματείαν μου καὶ νὰ συνδέσω ἀναμεταξύ μας ἓναν ἀδιάλυτον δεσμόν.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ὅχι, αὐθέντη μου, τί μὲ λέτε; Ἐγὼ ὁ πτωχός. . .

ΔΕΒΟΥΣΕ — Δὲν ἔχεις τίποτες ἄλλους σκοποὺς διὰ τὴν κατάστασίν σου;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἐγὼ δὲν ἐστοχάσθηκα περὶ τούτου ποτέ μου, ἀλλ' ἐκαταγίνομουν ἕως τώρα εἰς τὸ χρέος μου. . . καί. . .

ΔΕΒΟΥΣΕ — Τὸ ξεύρω, διὰ τοῦτο καὶ ἐφρόντισα ἐγὼ διὰ λόγου σου. Ἀκουσε· θέλω νὰ σὲ δώσω μίαν σύζυγον καὶ νὰ σὲ προσηλώσω εἰς μίαν κατάστασιν ὅπου νὰ ξεύρῃς. . . καὶ ἐσύ. . .

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Αὐθέντη μου, . . . ἐγώ. . . διὰ γυναῖκα. . .

ΔΕΒΟΥΣΣΕ — Πῶς; Δὲν σὲ ἀρέσει ἡ ὑπανδρεία;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Αὐτὴ εἶναι μυστήριον, ἓνας ἅγιος δεσμός, καὶ μὲ κάμνετε νὰ ἐπιθυμῶ τὴν ἀπόλαυσίν της, πλήν. . .

ΔΕΒΟΥΣΣΕ — Ἐξήγησέ με λοιπὸν τὸ αἷτιον τῆς συστολῆς σου.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Δὲν ἔχω καμίαν συστολήν, ὥστόσον. . . φοβοῦμαι. . . τὸ ὑποκείμενον. . .

ΔΕΒΟΥΣΣΕ — Δὲν σὲ εἶπα νὰ μὲ ζητήσης ὅ,τι καὶ ἂν θέλῃς;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἔτσι εἶναι· ἐλάβετε αὐτὴν τὴν ἀγαθότητα, ὁμως. . .

ΔΕΒΟΥΣΣΕ — Μεταχειρίσου τὴν λοιπόν.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Φοβοῦμαι νὰ μὴν τὴν κακομεταχειρισθῶ, αὐθέντη μου.

ΔΕΒΟΥΣΣΕ — Αὐτὸ δὲν εἶναι τρόπος νὰ γίνῃ, ἐπειδὴ καὶ γνωρίζω τὴν καρδιά σου· ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου ἐσυνομήλησες μὲ τὴν Βριζίδ, ἕως τὸ προχθεσινὸν σοχπέτι σου μὲ τὴν κόρην μου, ὅλα τὰ ἤκουσα.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Αὐθέντη μου. . . ἀληθινά, τότε. . . μὲ τὴν Βριζίδ. . . ὑποσχέθηκα νὰ τήν. . . πλήν μετὰ ταῦτα¹. . . Ἄχ, πεθαίνω ἀπὸ τὴν ἐντροπήν μου, μόνον διατὶ ἀπέραςεν ἀπὸ τὸν νοῦν μου². . . αὐτὴ ἡ ιδέα. . .

ΔΕΒΟΥΣΣΕ — Ποία ιδέα;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Δὲν ἤμπορῶ νὰ σᾶς. . . τὸ ζεστομίσω. . . τρέμω. . .

ΔΕΒΟΥΣΣΕ — Θέλω νὰ μὲ συντύχῃς ἐλεύθερα.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἄν εἶναι ἔτσι, παρκαλῶ δότε με τὴν ἄδειαν, ὅπου γονατιστός³. . .

ΔΕΒΟΥΣΣΕ — Ὅχι, ὄχι, ὀρθός· ἔτσι συντυχαίνει ἓνας φίλος πρὸς τὸν φίλον του.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ἄχ, αὐθέντη μου, μὲ δίδετε θάρρος καί. . .

1. Καθ' ἑαυτόν.

2. Κομμάτι δυνατά.

3. Ζητᾷ νὰ γονατίσῃ.

ΔΕΒΟΥΣΕ — Αὐθέντη σου; "Οχι· θέλω νὰ μὲ ὀνομάζῃς πατέρα σου.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Ναί, πατέρα μου! Λοιπὸν, ἀξιοσέβαστέ μου πατέρα. . . — ἰδοὺ ὅπου σᾶς ὑπακούω. . . — ἐρχόμενος εἰς τὸ ἀρχοντικόν σας, ἀκόμη ὄντας ἀγνώριστος εἰς τὴν εὐγενικὴν φαμελίαν σας, μὲ ἐφαίνετο πὼς εἶναι εὐμορφη ἡ Βριζίδ. . . καί. . .

ΔΕΒΟΥΣΕ — Καὶ βέβαια εἶναι, εἰς αὐτὸ δὲν περιέχεται κανένα κακόν.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — "Υστερον ὅμως, νικώμενος χωρὶς τὸ θέλημά μου ἀπὸ ἓνα προτέρημα ἀνώτερον τῆς ὠραιότητος. . .

ΔΕΒΟΥΣΕ — 'Απὸ τὸ πνεῦμα της; 'Αληθινὰ ἔχει.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — "Οχι, αὐθέντη μου, ἀλλὰ ἀπὸ ἓνα ἄλλο ὑποκείμενον.

ΔΕΒΟΥΣΕ — 'Οπὸν τὸ ὀνομάζεις;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Συγχωρήσετε τὴν τόλμην ὅπου λαμβάνω ὁ δοῦλος σας καί. . .

ΔΕΒΟΥΣΕ — "Αχ, θέλω νὰ τὴν πάρῃς· συντύχαινε.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — 'Απὸ τὸ μέριτον μιᾶς τῶν εὐγενεστάτων θυγατέρων σας.

ΔΕΒΟΥΣΕ — 'Οπὸν τὴν ὀνομάζεις;

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — Κοκόνα. . . Χλω. . . Χλωρ. . . Χλωρὴν.

ΔΕΒΟΥΣΕ — Τὸ χαίρομαι, παιδί μου, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ σὲ ἀγαπᾷ ὁμοίως, καὶ ἀπεφάσισα νὰ σὲ τὴν δώσω, ἀφ' ὅτου σὲ ἐγνώρισα κατὰ βάθος.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — 'Εμένα, αὐθέντη μου;

ΔΕΒΟΥΣΕ — Σὲ εἶπα νὰ μὴ μὲ λέγῃς αὐθέντη σου, ἀλλὰ πατέρα.

'Ο Λέανδρος ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Δεβουσέ καὶ ἐφίλησε τὸ χέρι του λέγοντας:

ΛΕΑΝΔΡΟΣ — "Αχ, πατέρα μου, ἀξιοσέβαστε ἄνθρωπε, εἰς τὸν ὁποῖον χρεωστῶ περισσότερον ἀπὸ τὴν ζωὴν, ποίαν χαράν, ποίαν εὐτυχίαν μὲ δίδετε! Καὶ εἰς τὸν τάφον μου δὲν εἶναι τρόπος νὰ ξεχάσω τὴν καλωσύνην καὶ τὰ χαρίσματά σας. Οἱ δυστυχεῖς γονεῖς μου θὲ νὰ ξαναγεννηθοῦν. . . ἀκούοντες. . .

ΔΕΒΟΥΣΕ — Μὲ καλοφαίνεται, Λέανδρε, ὅπου τοὺς ἐνθυμᾶσαι. Αὐτὸ τὸ εὐγενικὸν κίνημα τῆς καρδιᾶς σου μὲ εὐφραίνει· φανερῶνει ἓναν καλὸν υἱόν. Συμπεραίνω πῶς θὲ νὰ γένῃς καὶ γαμβρὸς καὶ ἄνδρας ἐξαίρετος.

Ὁ Δεβουσὲ ἐπῆγεν ὕστερον τὸν μαθητὴν τοῦ εἰς τὸ γαμπινέτο τῆς γυναικὸς τοῦ, ὅπου ὅλη ἡ φαμελία τοῦ ἦτον συναθροισμένη, καὶ εἶπεν εἰς ὅλους δείχνοντας τὸν νέον:

ΔΕΒΟΥΣΕ — Κοκόνᾳ μου, ἰδοὺ ὁ σύζυγος ὅπου δίδω τὴν Χλωρὴν. Ὁ Δελὶν ἐχθὲς μὲ ἐζήτησε νύμφην εἰς τὸν υἱόν τοῦ τὴν Καλλίστην· μονάχη τῆς τὸν ἐδιάλεξε μὲ τὴν εὐγενείᾳ σου, δίδω καὶ ἐγὼ λοιπὸν τὴν γνώμην μου. Παρακαλῶ ὅμως νὰ μὴν εἰπῇτε τὸ ὄχι δι' αὐτὸν ὅπου ἔκλεξα διὰ τὴν δεύτερη κόρην μας.

ΜΑΔΑΜ — Τὸ χαίρομαι, τὸ χαίρομαι, νὰ ζήσῃ! Ἀφοῦ μόνος σας τὸν ἐκλέξετε, εἰς ἐμένα πλέον δὲν ἔμεινε λόγος.

ΔΕΒΟΥΣΕ — Ὅσον διὰ τὴν Πηνελόπην, ἔρχεται καὶ αὐτὴνῃς ἡ ἀράδα, καί. . .

ΠΗΝΕΛΟΠΗ — Παρακαλῶ, αὐθέντη μου, πάλιν ἡ εὐγενεία σας νὰ ἐκλέξετε καὶ τότε.

ΔΕΒΟΥΣΕ — Διατί ἐγὼ καὶ ὄχι ἡ μητέρα σου;

ΠΗΝΕΛΟΠΗ — Ἐπειδὴ, ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, ἀγαπῶ καλύτερα ἓναν ὡσὰν τὸν Λέανδρον, παρὰ ὡσὰν τὸν υἱὸν τοῦ Δελίν.

Εἰς αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ ἡ Χλωρὴ εὕρισκετο εἰς μίαν ταπεινὴν σύγχυσιν, ἡ ὁποία ἔδιδε περισσοτέραν ψυχὴν εἰς τὸ ἀμίμητον κάλλος τῆς. Ἡ ἐρυθρότης, ὅπου ἐχρωμάτιζε τὸ ἀγγελικὸν πρόσωπόν τῆς, ἐξερρίζωνε τὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ πατέρας τῆς τὴν ἐπρόσταξε νὰ πιάσῃ ἀπὸ τὸ χέρι τὸν Λέανδρον, ὁ ὁποῖος τὴν ἔδιδε τὸ ἐδικόν του, καὶ εἶπε πῶς μετὰ τρεῖς ἐβδομάδες θὲ νὰ τελειώσῃ ἡ χαρὰ ὁμοῦ καὶ τῆς Καλλίστης, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν.

Ἐγὼ ἀποσιωπῶ τώρα τὴν ὑπερβολικὴν ἀγαλλίασιν τοῦ Λεάνδρου. Τὸ σέβας, ἡ ἐπαναδίπλωσις τοῦ ζήλου, ἡ ἄκρα ἀγάπη τοῦ πρὸς τὸν Δεβουσέ, πρὸς τὴν πενθερά του, καὶ τὸ περισσότερον ἡ λατρεία τοῦ πρὸς τὴν Χλωρὴν, δὲν περιγράφεται· τὴν ἐπονοῦσεν ἐκ βαθέων καρδιάς. Διὰ νὰ γένῃ κανεὶς εὐτυχής, καὶ πρὸ πάντων ὄντας ὑπανδρευμένος, πρέπει νὰ λατρεύῃ τὴν γυναῖκα του, διὰ νὰ τὸν ἀγα-

παῖ καὶ ἐκείνη· ὥς προσέχῃ ὅμως νὰ μὴν κακομεταχειρισθῇ τὴν ἀγάπην του καὶ νὰ τὸν χολοσκάνῃ μὲ τὰς φαντασίες της. Ἔτσι ζῇ ὁ Λέανδρος ἀπὸ τρεῖς χρόνους καὶ ἐδῶθε· εἶναι εἰς τὴν πρώτην μέθην τοῦ ἔρωτός του, ἐπειδὴ καὶ ἔχει τὴν πρώτην καθαρότητα τῆς καρδιᾶς του· ἡ ὡραία Χλωρὴ πάλιν ἐκ μέρους της φυλάττει πάντα τὴν κοσμιότητα τῶν ἡθῶν της, ὥσάν ἓνα κορίτσι.

Ἡ ταλαίπωρη Βριζίδ, ἀφοῦ ἐπάσχισε τόσον νὰ βάλῃ εἰς τὸ χέρι τὸν Λέανδρον καὶ δὲν ἠμπόρεσεν, ἀπελπίσθηκε πλέον καὶ ἐπρόστρεξεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Κυπριανοῦ, εὐχαριστημένη νὰ ζήσῃ καὶ μὲ ἐκεῖνον, μόνον νὰ μὴ μείνῃ ἀνύπανδρη εἰς τὸ πεῖσμα τοῦ Λεάνδρου.

Ρήγας Φεραῖος.

Ευλογια τῆς Λουκίας Μαγγιώρου στο λεύκωμα,
'Από τοὺς ἀγῶνες τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἔκδοση ΕΑΜ - ΕΛΑΣ,
πὺ κυκλοφόρησε παράνομα στὶς 25 Μαρτίου 1943.

Συλλογὴ Ν. Γρηγοράκη.

«Ἡ τοπογραφία τῆς Ὀλυμπίας».
 Λεπτομέρεια τῆς Χάρτας τῆς Ἑλλάδος, Βιέννη 1797.